

Anvendt filosofi, Aalborg Universitet

Andreas Gaardsted Vad - 20145490

10. semester – kandidatspeciale

Personinformationsmarkedet som moralsk acceptabelt

Antal tegn: 187.088

Specialet skal fylde imellem 84.000 og 192.000 typeenheder (eks. indholdsfortegnelse, litteraturliste, og abstract)

Antal tegn i abstract: 4.554

Vejleder: Jakob Thrane Mainz

Specialet er ikke fortroligt

Afleveringsdato: D. 3. juni 2019

Andreas Gaardsted Vad

Abstract

This master's thesis is about market normativity and partly political philosophy. This thesis presents the idea of a market in personal information. This involves a thorough examination of a series of concepts, constructions of privacy rights, and clarification of the limits of markets. At the center of this thesis is an implicit notion of individual power and responsibility, which underlines the entire concept of general and specific rights, as well as autonomous management of these rights.

At the moment, the only type of market in personal information is one where only big corporations can participate in trading citizen's information, with the goal of optimizing business processes and the bottom line. In other words is the general public restricted from this market, as well as the potential economic benefits the market could entail. The reason for this is partly inadequate government regulation towards data driven corporations, and partly due to inadequate constructions of the right to privacy. Many pro-privacy protagonists and anti-commercialization advocates claim that a market in personal information should not exist, due to the inherent nature of personal information, and due to the risk of unraveling individual privacy, and removing essential personal privacy. Upon arguments from such people the market in personal information has been redeemed immoral, or unethical to permit. This thesis claims that such arguments are untrue. This thesis claims that such a market is not only morally permissible, but would also provide a more powerful right to privacy and improved conditions of privacy, instead of the right being held captive by inefficient privacy definitions, and only passively being used.

For the latter to be obtained, a few requirements must be fulfilled; 1) the individual must have control over his or hers personal information, 2) the individual must have ownership rights over his/hers personal information, 3) personal information has to be a type of property, and 4) personal information must have no inherent untradeable limit. To satisfy these conditions this master's thesis presents academic literature on the right to privacy, intellectual property, and the limits of markets. To dismiss the immorality of a market in personal information, a series of common normative objections must be discussed.

Two conceptions of privacy are presented, which returns the power over his or her right to privacy, to the citizen itself. Both conceptions apply reductionism to extract the central elements of the right to privacy. The two are mutually supplementary, in the sense that both emphasize individual control over objects and knowledge under the umbrella of privacy. First conception isolates the privacy right as a distinct right to control and restrict access, whereas the second claims the right to be derivative from the right to control property. Property rights over personal

information is necessary due to the fact that without it people would only be able to give or withhold consent to the use of their information, and would thus be left without or little financial compensation. This would imply that people would miss a great opportunity of making money of the information they would otherwise have surrendered for free.

Personal information is in this thesis conceptualized as quasi-trade secrets, due to the similar character of the two. This kind of property is acquired through the individual's action of mixed labor. The Lockean conception of mixed labor claims that individuals are entitled to an object through labor. In this sense, modern individuals obtain the intellectual property by working on public or unowned information, as well as impressions and knowledge.

The last section the last section of theory makes an account of possible limits of markets. In this section the notion of inherent limits as a moral indicator of markets permissibility is dismissed, and replaced by the more likely notion of circumstantial immorality of markets.

After reviewing the included theories, an account of the moral permissibility of the personal information is made, along with a descriptive account of a possible market design. This account, along with the theories established throughout the thesis, is discussed by applying three different objections to the permissibility of a market in personal information. Based on these objections there appear to be no reason to condemn a market in personal information, if the proposed theories is applied.

Indholdsfortegnelse

Abstract	2
1. Indledning	5
1.2 Afgrænsning	7
2 Begrebsafklaring: personinformation, samtykke og markeder	8
2.1 Personoplysninger, persondata, og personinformation	8
2.2 Samtykke	13
2.3 Markeder og persondatamarkedet	14
3. Teori	16
3.1 Retten til privatliv	17
Privatliv - Uafskrivelig rettighed eller præference	19
Generel og specifikke rettigheder, og rettighedshåndtering.	23
3.1.1 Reduktionistiske tilgange til privatlivsret	26
3.1.2 Retten til kontrol	28
3.1.3 Ejendomsbaseret privatlivsret	31
3.2 Personinformation som immateriel ejendom	38
3.2.1 Den lockeanske tilgang	38
3.2.2 Personinformation som kvasi-forretningshemmelighed	42
3.3 Markedssamfundet og regulering	45
3.4.2 Tid, sted, og måde	48
4. Informationsmarkedet	53
5. Indvendinger	54
5.1 Udnyttelsesteser	55
5.1 Mulighedsindvendingen	58
5.4 Paternalistisk indvending	64
6. Konklusion	70
7. Litteraturliste	72

1. Indledning

I dette speciale vil der blive præsenteret en normativ undersøgelse af ét specifikt marked, nemlig personinformationsmarkedet. Markeder har eksisteret som social institution i mange århundrede, og den politiske filosofi har behandlet disse markeder ligeså længe, grundet markeders store påvirkning på statens økonomi, borgere, og magt (Herzog 2017, Markets). Der har derfor også været mange diskussioner, om hvad der skal handles på disse markeder; er der nogle objekter som ikke bør inkluderes, og hvilke konsekvenser har de forskellige markeder for borgerne og statens status i det globale hierarki. Der er formentlig meget lidt formål at diskutere, om det moderne samfund er blevet til et markedssamfund. Efter den industrielle revolution gav os svaret på hvad individet mon vil gøre, når menneskets primære formål ikke længere var at dyrke føde, er det nye spørgsmål nu nærmere hvad mennesket menneskets primære formål med dagen er, når den arbejdsbaserede økonomi bliver overhalet. I dag er moderne samfunds vigtigst aktiv ikke længere dens hårdarbejdende befolkning, men nærmere informationsbaseret, immaterielle ejendomme (Floridi 2013, 4). De mest veludviklede samfund har i dag en vidensbaseret økonomi, hvor deres primære aktiver ikke længere er råmaterialer, og bearbejdelsen af disse, men nærmere immateriel ejendom. Alle nationerne i G7 gruppen finder i dag omkring 70 % af deres BNP i immateriel ejendom, dvs. ikke i råstoffer, men i informationsrelaterede produkter (ibid., 4). Dette betyder at tiden hvor man står op og arbejder kl 7-16 på fabrikken er ovre, og er nu erstattet med ni timer foran en computer, efterfulgt af syv timer med en informationsregistrerende smartphone i hånden, og afsluttet med otte timers app-registreret søvn. Informationerne fra sådan en dag vil formentlig tage længere tid at læse, end de tog at generere. Udtryk på en mere slående måde: Livet er kort og information uendeligt (World Economic Forum 2014, 2).

Dette betyder at informationer er blevet det nye råstof, som moderne økonomier og virksomheder må sætte sin lid til, hvis de skal overleve i den nye informationsalder. Dette synes dog ikke uden problemer. Større skandaler fra flere tech-virksomheder, som Facebook og Google, har gjort det tydeligt hvor store mængder personinformationer, disse virksomheder ligger inde med om helt almindelige borgere. Dette er dog blot en dråbe i et kæmpe datahav; i 2011 konkluderede et studie at menneskeheden nu var gået ind i *zettabyte* æraen. Med andre ord er det blevet nødvendigt at introducere et nyt begreb, zetta, som helt konkret er 1 billion gigabyte - mængden af information registreret af mennesker (1,8 zettabyte i 2011) forventes at firdoble hver tredje år (Floridi 2013, 5). I denne æra besidder enhver person, ved fødslen 80 megabyte information. Der er altså god grund til

at starte en undersøgelse af markedet i informationer, som hver dag bliver anvendt af virksomheder verden over.

I 2016 blev det af World Bank konkluderet at der på det tidspunkt, var flere mennesker som havde daglig adgang til en smartphone, end der havde daglig adgang til et toilet (Cheneval 2018, 2). Smartphones har forbundet mennesker kloden over, men de har også et andet virksomhedsmæssigt formål. Disse indsamler personinformationer om individers adfærd, omgangskreds, indkøbsvaner, online søgehistorik, og meget mere, alt sammen med det formål at virksomheder kan procesoptimere, målrette reklamer, udvikle produkter, osv.. Det er selvfølgelig diskuteret i flere akademiske kredse hvilken påvirkning disse tavse, men meget registrerende, teknologiske produkter gør ved individets psyke, socialliv, familieliv, økonomi, og en lang række andre områder. Heriblandt kan især påvirkningen på privatliv nævnes. Flere statslige direktiver, som Danmarks *Persondataforordning* og EUs *GDPR*, har forsøgt at begrænse virksomheders indsamling af personoplysninger fra uvidende borgere, og give disse borgere rettigheder til fx at 'blive glemt', at rette i oplysninger, osv. Sådanne tiltag er blevet ansporet af privatlivs fortalere, som har forsøgt at forsørge disse individer med passive rettigheder, til at beskytte sig selv i en digitaliseret verden, dog uden meget effekt – folk enten fraskriver rettighederne eller kan ikke overskue at anvende dem. Samme fortalere har også modsat sig, hvad dette speciale vil forsøge at etablere, et personinformations marked, hvor almindelig individer kan deltage, overvåge, og sælge deres informationer.

Et sådan marked er blevet vurderet både skadende, ulighedsskabende, udnyttende, og uretmæssigt personkommercialiserende (Allen 2011; Rossler 2015; Satz 2011). Dette finder sin basis i muligheden for privatlivsindskrænkninger, tilstandsforværringer hos fattige, et generelt tab af trivselsvigtigt privatliv, og forvrængninger i den sociale sfære. Dette speciale vil, igennem grundig redegørelse af privatlivs-, ejendoms-, og markedslitteratur, undersøge tesen, at den negative normative dom ikke er tilfældet, og et personinformationsmarked således kan eksistere på et moralsk acceptabelt grundlag. Speciales problemformulering indtager således en normativ karakter og lyder således:

- Er markeder i personinformation moralsk acceptable?

Dette vil blive udført ved at forære magten over individuelle rettigheder over privatliv og ejendom til individet selv, fremfor at skulle administreres passivt af virksomheder og regeringer. Sammen med en konceptualisering af personinformation som den intellektuelle, immaterielle ejendom

'forretningshemmeligheder', og en opløsningen af ideen om en inhærent grænse i visse objekter, vil det, i det følgende speciale, blive undersøgt om det er moralsk forsvarligt at lade individet deltage i et personinformationsmarked. For dette er muligt må en række betingelser opfyldes:

- 1) individer skal have rettighedsbaseret kontrol over deres personinformationer
- 2) individer må have ejendomsrettigheder over disse informationer
- 3) personinformationer må være en slags ejendom
- 4) personinformationer kan ikke have nogen inhærent markedsforbydende grænse

Hvis disse fire præmisser kan opfyldes, synes der ikke at være nogen grund til ikke at lade individet deltage i et marked, hvor han kan sælge sine informationer, og licenser til disse. Tværtimod synes det tilfældet at individet i mindre grad vil blive uønsket manipuleret af virksomheders behandling af hans informationer, og i mindre grad være tilgængelig for udnyttelse.

Dette speciale vil således blive opbygget omkring essentielle pointer fra en række forfattere. Til undersøgelsen af privatliv som kontrol, og privatliv som sammensmeltet med ejendomsretten, vil henholdsvis Adam Moore og Judith Thomson blive præsenteret i afsnit 3.1. I konceptueliseringen af personinformationer som intellektuel ejendom og forretningshemmeligheder, vil en lockeansk tilgang blive anvendt, sammen med en pointer fra Maria Bottis og George Bouchagiar i afsnit 3.2. Endeligt vil Jason Brennan og Peter Jaworski blive inkluderet i afsnit 3.3, for at kunne undersøge inhærente grænser, eller mangel på samme. Dette vil blive samlet til en overordnet idé om et personinformationsmarked, baseret på ideer fra Kenneth Laudén og Francis Chenecval, i afsnit 4. Muligheden for at markedet fortsat er umoralsk, vil blive diskuteret i afsnit 5, med indvendinger fra en række kritikere. Disse vil blive opdelt i *Udnyttelsestenen*, *Mulighedstenen*, og *Paternalismetesen*, som hver især vil argumentere for umoralske aspekter ved et personinformationsmarked. Disse indvendinger vil drage argumentatorisk kraft fra indvendinger fremsat mod lignende markeder, så som organmarkedet.

Før noget af dette er muligt, skal en række begreber, som *personinformation*, *samtykke*, og (personinformations-)markeder, afklares, hvilket vil blive gjort i afsnit 2, inden teoridelen.

1.2 Afgrænsning

Dette speciale vil være afgrænset til undersøge personinformationsmarkedets moralske tilladelighed på et *commen sense* plan: dette for at undgå at tesen vil være afhængig af, om en bestemt moralteori er sand. Der vil derfor ikke indgå nogen dybdegående undersøgelse af nogen moralteorier eller

etiske fremlæggelser. Yderligere vil specialet heller ikke undersøge om individet faktisk vil eller evner at anvende et tilgængeligt personinformationsmarked. Det vil sige at ingen empiriske spørgsmål vil blive besvaret i dette speciale, da jeg kun vil besvare det normative spørgsmål, om personinformationsmarkedet er moralsk tilladeligt.

2 Begrebsafklaring: personinformation, samtykke og markeder

For at kunne undersøge personinformationsmarkedet er det nødvendigt først at afklare, hvad der menes med en række begreber. Dette afsnit vil således fungere som et indledende, og afklarende afsnit til forståelsen af begreberne 'personinformation', 'samtykke', samt begrebet 'marked'. Selvom personinformation, har en almen betydning, som synes let at ekstrahere, selv ved første introduktion, så har teknologier og samfundsmæssig udvikling forandret og udvidet betydningerne. På samme måde var et marked for hundred år siden en plads, typisk midt i en by, hvor bønder, og handelsmænd kunne udveksle varer eller få betaling for varer. I dag er nødvendigheden af 'plads' forsvundet, så når man diskutere markeder i dag, bedømmer man dem på en lang række andre faktorer end fx geografisk placering, handelsvarer, osv. Det samme forekommer for 'information'. Informations- og kommunikations teknologier har fremmet menneskets evne til at tilnærme sig viden; ikke blot om hinanden, men om stort set alt. Den moderne informationsalder har overvældet de fleste med informationsbegreber, som personinformationer, personoplysninger, persondata, Big Data, social data, hvilket har resulteret i at mange besidder hver deres opfattelse af begrebet. Det er derfor, i en undersøgelse af personinformationsmarkedet, at afklare hvad der menes med personinformation. Idet informationsfilosofi er blevet en disciplin i sig selv, er afklaringen er ikke komplet, eller udtømmende, men er tilstrækkelig i den forstand, at den formidler en forståelse for hvad der menes, med begrebet 'personinformation'. I den forbindelse er det også nødvendigt kort at introducere en række markedsbegreber, således en grundlæggende forståelse af markedsafgrænsninger er etableret, samt en forståelse af meningen med 'personinformationsmarkedet'. Det moralsk værdifulde at undersøge i forbindelse med sådan en marked, findes i privatlivsteorien, hvori et begreb som 'samtykke', ofte fremgår, hvorfor det derfor også er nødvendigt at redegøre for dette begreb.

2.1 Personoplysninger, persondata, og personinformation

For at kunne undersøge personinformationsmarkedet som moralsk acceptabelt, må det være nødvendigt at redegøre for hvad der menes med 'personinformation'. Dette begreb kan belyses fra

to skrifter; den første belysning leveres Databeskyttelsesforordningen, som blev aktuel i Danmark i 2018, og som anvender *personoplysning*. Den anden belysning kommer fra den internationale organisation, *Organisation for Economic Co-operation and Development* (OECD), som i 2013 udviklede en rapport, som havde til formål at undersøge det økonomiske aspekt af persondata; her anvender de altså begrebet *persondata*. Begge disse skrifter er relevante for dette speciale, da de er gensidige supplerende, men synes utilstrækkelige i sig selv. De to definitioner udgør fundamentet, for at kunne anvende fusionsbegrebet *personinformation*, igennem resten af dette speciale.

Personoplysninger: Den første relevante belysning oprinder fra Databeskyttelsesforordningen som blev indført i Danmark i 2018, og som anvender begrebet *personoplysning*. Databeskyttelsesforordningen definition leverer en nødvendig rangering af personoplysninger, fra *følsomme* til *almindelige*, og orienterer denne rangering imod hvordan organisationer, private som offentlige, skal behandle de forskellige oplysninger. Den nye databeskyttelsesforordning, eller persondataloven, har til formål, dels at opdatere den gamle forordning til mere digitaliserede tider, men især at beskytte fysiske personer i forbindelse med behandling af deres personoplysninger, samt at etablere et regelsæt for udveksling af disse oplysninger (Datatilsynet 2017, 3). Forordningen beskriver overordnet personoplysninger, som informationer der kan henvise til bestemte personer, hvilket kan være alt fra navn til politisk overbevisning. Oplysningerne er opdelt i tre kategorier; *følsomme oplysninger*, *almindelige oplysninger*, og *straf-/sikkerhedsoplysninger* (Datatilsynet – Hvad er personoplysninger). Følsomme oplysninger indebærer fx etnisk oprindelse, religiøs overbevisning, politisk orientering, genetisk – og biometrisk data, og helbredsoplysninger. Straf- /sikkerhedsoplysninger er information som beskriver en persons lovovertrædelser, anmeldelser, og eventuelle rettighedsfrakendelser. Til sidst findes almindelige personoplysninger er privatøkonomi, navn, adresse, fødselsdag, CV, type af bil og hus, sygedage, familiestatus, kundeforhold, og lignende – med andre ord alle de oplysninger som ikke er følsomme oplysninger (Datatilsynet 2017, 7-8). Almindelige oplysninger, selvom de ikke er følsomme, er de stadig identifikationsoplysninger. Forordningen adskiller personoplysninger i disse kategorier, fordi omfanget af tilladt behandling varierer alt efter hvor følsomme oplysningerne er. Der er selvfølgelig en række krav, eller betingelser, afhængigt af hvilke oplysninger der er tale om, samt hvilken behandling man ønsker at lave af disse oplysninger. Dette vil specialet dog ikke gå dybere ind i behandlingen, eller anvendelse af de indsamlede informationer, end i det omfang det er beskrevet som en markedsomstændighed i afsnit 3.3.

Danske virksomheder skal følge den Databeskyttelsesforordningen, når de behandler personoplysninger, og det er således også den nævnte tredeling af personoplysninger, som overvejende afgør hvilke betingelser virksomheden skal opfylde, når de behandler personoplysninger.

Persondata: OECD rapportens definition, *persondata*, er noget bredere end forordningens *personoplysninger*, dog er begrebet betydeligt mere udtømmende beskrevet end forordningens begreb; dog ikke komplet udtømmende. Derudover er *persondata* også i højere grad orienteret imod den digitale informationsalder, som et personinformationsmarked formentlig vil befinde sig i. Begrebet *persondata* stammer oprindeligt fra en definition fra en tidligere rapport, *Privacy Guidelines*, udarbejdet af samme organisation (OECD 2013, 7). Definitionen blev beskrevet således; ”*any information relating to an identified, or identifiable individual (datasubjekt)*”. Denne tidligere definition var ligeså bred som Databeskyttelsesforordningens, blot uden rangering, og behøver eksemplificerende klargøring. *Persondata* inkluderer, men er ikke afgrænset til (ibid., 8);

- Alt brugergenereret indhold; kommentarer, fotoer, blogs, osv.
- Adfærdsdata; fx søge- og købshistorik,
- Sociale data; venner og kontakter på sociale medier og telefonen.
- Lokationsdata; hjemmeadresse, GPS data fra mobiltelfoner, IP adresser, osv.
- Demografisk data; alder, køn, race, økonomi, politisk orientering, seksuel præference, osv.
- Officiel personidentificerende data; navn, bank informationer (fx kontonumre), helbredsinfomationer, straffeattest, forsikringsnumre og CPR nr., osv.

Disse kan opdeles i to kategorier; *personally identifiable information* (PII) og *non-personally identifiable informationer* (non-PII). PII er direkte personidentificerende, hvorimod non-PII ikke, i sig selv, indeholder informationer, som direkte henviser til én specifik person. I den første kategori findes typisk navn, adresse, CPR nr., helbredsinfomationer, skatteoplysninger, o.l. I non-PII kategorien tilhører online søgehistorik, indkøbshistorik, betalingsmetode, osv. (ibid., 8). Der opstår dog udfordringer i denne opdeling; i hvilken kategori tilhører fx IP-adresse placeres? I sig selv er den blot et tal (fx 150.215.17.9), som identificerer en netværksenhed, fx en router, som kan oplyse brugerens placeringen. Da IP-adressen er unik for hver netværksforbindelse, kunne man betragte den mere som en fysisk adresse, og således placere den i PII kategorien - især hvis denne information kombineres med MAC adressen, som hvis krænket, er sammenlignelig med en krænkelse af personen. Samme udfordringer findes i kategoriseringen af GPS data.

Distinktionen mellem personlig data, og upersonlig data, er kun blevet mere udfordrende som analysemetoderne er blevet bedre, og mere kompliceret. Nye teknologier og metoder gør det muligt at kombinere og finde mange slags data, således et stort sæt af non-PII, kan forandres til PII, ved en hurtig analyse. Således at søgehistorik og - afgrænsning, GPS data, og IP adresse, kan blive forbundet til en fysisk person¹ (OECD 2013, 8). Ligeledes kan nogle analysemetoder, anvende *predictive* (forudsigende) algoritmer, som kan forudsige individers (identificeret eller ej) adfærd – sådanne algoritmer kan assistere til bedre fx marketing.

Personinformation: I resten af dette speciale vil begrebet *personinformation*, blive anvendt som begrebet for hvad der kan handles på et personinformationsmarked. I stedet for at skulle veksle mellem Databeskyttelsesforordningens definition, og OECD's definition, vil begrebet personinformation inkludere det essentielle fra begge af disse. På denne måde kan det mest udtømmende begreb blive anvendt, for således at sikre den bedst mulige forståelse af varen et personinformationsmarked, vil handle i. Begge skrifter har en form for distinktion mellem to slags oplysninger; følsomme- og almindelige oplysninger, samt PII og non-PII. Rangeringen af følsom - og almindelige oplysninger synes nødvendig, da det ville fremstå useriøst at fremlægge en tese om et moralsk accepteret informationsmarked, hvor et individs højde og sygejournal, har samme værdi – hverken kommercielt eller personligt. Dermed kan personinformation også opdeles i kategorier, ligesom de to andre definitioner. Opdelingen vil bestå af følsom informationer, personidentificerende information, og ikke-personidentificerende informationer. Følsomme informationer adskiller sin fra Databeskyttelsesforordningens anvendelse af 'følsom', da min anvendelse af prædikatet afgrænser sig til *nøgleinformationer*; informationer som afslører alle andre personinformationer, uden selv at være en personidentificerende information eller en ikke-personidentificerende information. Nøgleinformationer er følsomme, udelukkende fordi forskellige systemer, overvejende elektroniske, opbevarer mange slags oplysninger, som vil kunne tilgås med nøgleinformationen. I denne kategori findes CPR nr., NemID adgangskoder, o.l.

Den næste kategori, personidentificerende information, alle informationer som fortæller noget om et specifikt individ, hvis informationerne bliver parret med blot én personbestemmende information. Det vil sige at demografisk information, ikke behøver at være personidentificerende,

---

¹ Det kan diskuteres om det induktive hop fra partikulære observationer (lugter af pollen, føles småt og kort, er grønt, smager af vand) til en samlet enhed (græs), er en inhærent menneskelig tænkning, som på den måde ikke kan ekskluderes fra et menneskeskabt system. Dette overgår dog nærmere i erkendelses- og/eller videnskabsfilosofi, som er uden for dette speciales undersøgelsesområde.

før disse blive parret med fx et navn – 30 år, kvinde, bor i lejebolig i en større by, under uddannelse, kan beskrive en gennemsnitlig gravid, men bliver personidentificerende når et navnet bliver tilknyttet. Mere specifikt er informationer personidentificerende, når de bliver givet, eller samlet, i *informationssæt*, med en personbestemmende information. Banalt opstillet, er den personbestemmende information, som en pegefinger, der ved sin orientering mod individet, tilskriver de uidentificerende informationer til dette individ. På denne måde kan virksomheder og institutioner ekskludere den personbestemmende information, og således anvende dem som ikke-personidentificerende. Dette sker fx ved udarbejdning af folkestatistikker, hvor det ikke er relevant, eller nødvendigt at vide, fx hvem der bøl i Aarhus, men blot at der bor nogen i Aarhus.

Ikke-personidentificerende informationer er således isolerede informationer, som ikke bliver, eller kan blive, parret med personbestemmende informationer. Altså informationer som '30 år', fortæller at der er en person der er 30 år. På samme måde kan søge- og købshistorik være ikke-personidentificerende information – indtil de bliver parret med IP- og MAC adresse, eller lagret som cookie. Disse distinktioner er nødvendige, da en diskussion om et personinformationsmarked hurtigt kan blive afsporet, hvis to parter mener noget vidt forskelligt med personinformation – eller en af parterne slet ikke forstår digital personinformation (se fx Marc Zuckerberg's høring i US' kongres i forbindelse med Cambridge Analytica sagen²). Når begrebet 'personinformationer' bliver anvendt fremover, vil dette henvise til et informationssæt, med en eller flere personbestemmende informationer i. Grunden til dette er tofoldig. 1) informations- og kommunikations teknologier er blevet så sensitive og udbredt, at isolerede informationer nærmest kun findes ved at reducere og eliminere andet information. Med andre ord er virkeligheden, individer bevæger sig, fysisk eller digitalt, blevet en konstant overlevering og optagelse af informationer – Luciano Floridi har kaldt dette for *infosfæren* (Floridi 2013, 6). Infosfæren er dels hele informationsmiljøet individer konstruerer med dem selv som informationelle entiteter, og alle andre informationer (forhold, egenskaber, osv.), og dels den virkelighed individerne befinder sig i (ibid., 6), som de ikke kan adskille sig fra. 2) når privatlivsteoretikere undersøger informationsprivatliv, hentyder de oftest til personbundet viden, dvs. viden om en specifik person. Hvis et personmarked skal kunne etableres som moralsk acceptabelt, nytter det meget lidt, at afgrænse undersøgelsen til de informationer, der har et nærmest udelukkende statistisk formål – typisk er der ingen moralsk grænse overtrådt ved folketælling. Derfor vil 'personinformationer' fremover ikke blot henvise til fx 'indkøbsadfærd',

---

²Questions to Marc Zuckerberg: <https://www.cnet.com/news/some-senators-in-congress-capitol-hill-just-dont-get-facebook-and-mark-zuckerberg/>

men derimod 'hans indkøbsadfærd'. Disse informationer kan, pr lov, udleveres ved samtykke, som vil blive afklaret herefter.

2.2 Samtykke

Det er nødvendigt afklare begrebet samtykke, idet samtykke, sammen med personers kontrol over afgivet informationer, spiller en stor rolle både i databeskyttelsesforordningen, men også i dette speciales udlægning af privatliv. Forordningen anvender samtykke, sammen med seks andre betingelser, til at danne et grundlag for at indsamling af personoplysninger og behandling, kan foregå lovmæssigt (Høilund 2015, 34). Ikke alle betingelserne kræves at blive opfyldt; de skal nærmere betragtes som alternativer til hinanden, som databehandleren kan vælge imellem, afhængig af den pågældende situation. Det er altså kun nødvendigt at opfylde én af betingelserne – samtykke er mest relevant for dette speciale, da samtykke forudsætter at samtykkegiver evner at give samtykke, dvs. bærer den moralske autoritet til at indgå i aftaler. På denne måde sikres det, at der ingen tvivl forelægger om at samtykkegiver, er bevist om at han afgiver personinformationer. De resterende seks mulige betingelser orientere sig imod overholdelse af retslige forpligtelser, som led i myndighedsudøvelse, beskyttelse af personens interesser, o.l. (ibid., 34), som ikke forudsætter informationgivers evne til at forstå hvilke, eller at han afgiver informationer. Eksempler på dette kan være når personer skanner deres sundhedskort ved lægen, aflevere deres kørekort til en færdselsbetjent, eller skanner et adgangskort til arbejdspladsen. Samtykke derimod er i Databeskyttelseslovens paragraf 3, nr. 8. defineret ved *"enhver frivillig, specifik, og informeret viljestilkendegivelse, hvorved dem registrerede indvilger i, at oplysninger, der vedrører den pågældende selv, gøres til genstand for behandling"* (Høilund 2015, 43). I citatet præsenteres fire relevante begreber, 'frivilligt', 'specifikt', 'informeret', og 'viljestilkendegivelse', i forhold til diskussionen om inviteret adgang til privatliv, som vil blive beskrevet i afsnit 3.3. 'Frivilligt' indebærer at samtykket ikke må være givet under tvang, 'specifikt' betyder at det som personen giver samtykke til skal være klart og utvetydigt, dvs. at det skal fremgå hvilke oplysninger der bliver givet, over hvilken periode, til hvilket formål, og til hvem oplysningerne bliver givet. 'Informeret' betyder at samtykkegiveren skal vide hvad han giver samtykke til, og sidst 'viljestilkendegivelse' indebærer at samtykket skal gives af personen som oplysningerne omhandler, eller hans fuldmægtige stedfortræder (ibid., 35). I redegørelsen for privatliv som kontrol, er samtykke et essentiel begreb at have kendskab til, da dette speciale vil fremlægge en definition af privatliv, som tillader forskellige former for håndteringer af rettigheder. I forbindelse

med salget af et objekt, giver man implicit samtykke til, at den specifikke ejendomsret overdrages til køber – dette forudsætter de fire begreber som indbefatter samtykke.

2.3 Markeder og persondatamarkedet

Da dette speciale vil etablere et grundlag for at markeder i personinformation, er moralsk acceptabelt, er det nødvendigt at afklare hvad der menes med markeder. Markeder er institutioner hvor individer, og virksomheder, agerer som deltagere, som udveksler varer og tjenester. Man afgrænser typisk markeder ud fra tre parametre: varer og tjenester, omfang, og struktur (Herzog 2017, Markets). Disse grænser er dog relativt flydende, da fx arbejdsmarkedet påvirker borgers købeevne, som påvirker husmarkedet, som påvirker finansmarkedet, eller tysklands produktionsindustri som påvirker eurokursen, som påvirker den danske krone, som påvirker eksportprisen på grise til Kina. Blot i disse to tilfælde er alle tre markedsafgrænsninger påvirket, og skifter karakter for hvert led.

Varen afgør hvilket marked der er tale om; husmarkedet, aktiemarkedet, valutamarked (ibid., Markets). Markedsomfanget afgør om markedet eksisterer regionalt, nationalt, eller internationalt, hvilket også har indflydelse på markedsstrukturen. Et marked kan have en række forskellige strukturer; 1) den konkurrenceorienteret struktur har Danmark på det private markedet, 2) en oligopolistisk struktur, betyder at markedet er præget af få store selskaber, så som elmarkedet eller telemarkedet, og endeligt 3) en monopolistisk, er hvor ét selskab dominerer markedet, hvilket ses primært i statsudbudte varer, eller områder som ambulancekørsel (ibid., Markets). Markeder kan skifte radikalt når en ny deltager, forsøger at ændre markedets 'regler' – dette er fundet sted ved introduktionen af Uber i taxaindustrien eller iTunes i musikindustrien. Dette kaldes også for en *disruption*, og kan opstå ved introduktion af en mindre virksomhed, som nytænker et produkt, indtil de dominerer på markedet, eller en ny teknologi blive præsenteret, som formidler tjenester, eller sælger varer, mere effektivt end tidligere (Haase et al. 2017, 2). En introduktionen af et monetært personinformations marked, vil formentlig lave en disruption på de fleste persondatadrevne markeder.

Typisk anvender markeder penge som et byttemedium; disse kaldes også for et monetær marked. Der eksisterer også byttemarkeder, hvor varer eller services udveksles – informationsmarkedet har en grad har en sådan karakter, idet brugere af online tjenester, som Facebook, modtager en tjeneste 'gratis', i bytte for informationer brugeren generer på tjenesten (Malgieri & Custers 2018, 293). Det kan diskuteres om foræring af et vis produkt mellem deltagere kan siges at være et marked, så

som organdonation, idet der hverken eksisterer et byttemedium, som penge, eller gensidig byttehandel. Dette speciale vil dog behandle donationsmarkeder som markeder, da der eksisterer mange moralsk relevante ligheder mellem donationsmarkeder, byttemarkeder, og monetære markeder, som er relevante for diskussionen af personinformationsmarkedet. Dette speciale vil anvende en tese som består i at hvis en vare eller service moralsk kan foræres væk, da kan det også sælges, for derved at kunne argumentere for at personinformationsmarkeder, ikke besidder et inhærent umoralsk karakter.

Informationsmarkedet kan både være monetær, byttebaseret, og donationsmarked. De fleste kender markedet som et internationalt marked, selvom det også er muligt som et regionalt marked. Derudover synes informationsmarkedet at være domineret af få større virksomheder, som besidder den største andel af markedet. Dette bevirker dermed at kunderne besøger deres hjemmeside oftere, og derved besidder de også den største andel af personinformationer – og får dem opdateret oftest ved kundens genbesøg.

Som nævnt tidligere fungerer markedet, mellem individ og virksomhed, på nuværende tidspunkt som et byttemarked, hvor selskaber tilbyder en tjeneste i bytte for brugerens adfærdsinformation på tjenesten. Det er dog også muligt at kategorisere markedet som et donationsmarked, idet det også forekommer at brugeren, eller kunden, afleverer sine informationer, uden at få noget af reel værdi igen. Informationerne brugeren afleverer, kan efterfølgende blive anvendt til marketing, enten af selskabet selv, eller af andre selskaber, som ønsker at målrette reklamer. I denne forstand kan informationsmarkedet også siges at være monetært, på nuværende tidspunkt; en socialmedieplatform indsamler information og dens brugere, hvorefter de enten selv, eller lader et andet selskab analysere informationen (også kaldet for 'datamining'). Derefter sælger selskaber den analyserede information videre, til andre virksomheder som anvender den til personificeret markedsføring. Dette speciale vil dog ikke afgrænse et 'monetær informationsmarkedet' til blot at eksistere med selskaber som deltagere. Formålet er derimod at etablere et monetært informationsmarked, hvor individet er aktivt deltagende på markedet, og dermed kan sælge brugslicenser til deres personinformationer eller hele specifikke rettigheder over visse personinformationer. Med andre ord vil der med begrebet 'informationsmarked' menes et profitorienteret, monetær marked, med både organisationer og individer som aktive deltagere – med aktives menes der frivilligt og informeret deltager i markedet.

3. Teori

Dette afsnit vil redegøre for udvalgt akademisk litteratur, som har til formål at undersøge et marked i personlig information. Hvis et sådan marked overhovedet skal være muligt, må en række præmisser opfyldes – som nævnt i indledningen. Disse præmisser vil søges opfyldt i det følgende afsnit, hvor der vil blive redegjort for et udsnit af litteraturen om omkring privatliv, og retten hertil, omkring intellektuel ejendom, og endeligt omkring markedets grænser. Redegørelsen af disse vil gøre det muligt at stipulere en udlægning af et personinformations marked i afsnit 4. I det forrige afsnit blev en række begreber klarlagt, således der nu ikke eksisterer nogen forvirring omkring begrebets fremtidige brug i dette speciale. Der vil i dette teoriafsnit blive redegjort for to udlægnings af privatlivsretten, en undersøgelse af intellektuel ejendom igennem mikset arbejde, en afklaring af personinformation som kvasi-forretningshemmeligheder, og endeligt vil en kortere redegørelse af markedets grænser blive præsenteret. Hver især vil de levere teori til at kunne opfylde betingelserne, for at individet kan deltage i et personinformationsmarked, og at dette kan moralsk accepteres. Idet meget af kritikken imod sådan et marked henvender sig til konsekvensen for privatlivsretten – og tilstand, vil dette speciale naturligvis prioritere at etablere en moralsk tilstrækkelig udlægning af privatliv, som er kompatibel med et marked. Dette vil blive gjort ud fra to reduktionistiske tilgange til privatliv – privatliv som kontrol og adgangsbegrænsning, og privatliv som derivativ fra ejendomsrettigheden. Begge af disse er nødvendige for at individet moralsk kan sælge personinformation.

Dernæst vil der blive redegjort for intellektuel ejendom, og evnen til at erhverve sig dette. Igennem en redegørelse af en lockeansk tilgang til ejendom og arbejde, vil det blive klargjort at individet kan tilnærme sig personinformationer i en bearbejdning af offentlige og uejede informationer, viden, og indtryk. I den forbindelse vil personinformationer blive etableret som kvasi-forretningshemmeligheder, vha. en analogisk forbindelse.

Til sidste vil et udsnit af markedslitteraturen blive præsenteret, til det formål at kunne afvise en iboende grænse i personinformationer, som kunne gøre dem moralsk inkompatible med et marked. Argumentet fra dette afsnit vil bestå af følgende: hvis det må foræres væk, må det sælges. I dette afsnit bliver konceptet *cirkumstantiel grænse* også blive klarlagt, for at kunne forklare nogle markeders umiddelbare umoralske karakter. Dette vil også præsentere en række omstændigheder man kan regulere, for at forandre denne karakter. Dette er relevant da flere indvendinger mod markeder som personinformationsmarkedet, i virkeligheden er indvendinger imod omstændighederne.

3.1 Retten til privatliv

Dette afsnit vil redegøre for et udsnit af *privacy* litteraturen, fremover privatliv, retten til privatliv, eller privatlivsretten, som især de seneste par årtier har fyldt meget, i både de akademiske kredse, men også i den offentlige debat. Sager som Facebook/Cambridge Analytica skandalen, har sat en større fokus på hvad, især digitalt privatliv er, hvordan retten skal defineres, hvordan denne skal udfoldes i praksis, og ikke mindst hvad dette privatliv dækker over (Tarran 2018, 4-5). Idet dette speciale forsøger at etablere et grundlag, hvorpå personinformation skal kunne sælges af individet, er det nødvendigt redegøre for en udlægning af retten til privatliv, da personinformationer uundgåeligt indgår i, og bliver beskyttet af, det man kalder privatliv. Diskussionen om privatliv og retten til privatliv, går dog i mange forskellige retninger og definitioner; ikke alle er relevante for dette speciales formål. Det er derfor nødvendigt at opstille en række krav til definitionen af retten 'privatliv', for således kategorisk at kunne ekskludere nogle udlægninger. Udlægningen er kun tilfredsstillende hvis den opfylder tre præmisser. 1) at definitionen ikke kompromittere absolutte rettigheder (fx retten til liv og retten til frihed), dvs. for at kunne bibeholde en generel ret til privatliv, må det ikke være nødvendigt at frihedsbegrænse sig, 2) at definitionen er i stand til at beskytte individet, i den forstand han vil kunne henvise til sin ret, i tilfælde af forsøg på, eller hændelser af krænkende karakter – om dette er imod personen, hans område eller informationer. Endeligt 3) at definitionen faciliterer muligheden for at individet kan deltage i et personinformationsmarked på en moralsk forsvarlig måde, dvs. at definitionen på ingen måde tvinger individet til at deltage i markedet, men stadig kan gøre dette uden at indskrænke, miste, eller fraskrive sig generelle rettigheder. Med andre ord skal individet have en privatlivsret tilgængelig, som tillader ham moralsk at indgå i et personinformationsmarked, heri også moralsk forsvarlig at kunne opkøbe information på dette marked, samt at rettigheden formidler den rette mængde af magt over hans privatliv. Til dette formål vil specialet inkludere to perspektiver på privatliv; *retten til privatliv som kontrol*, og *retten til privatliv som ejendomsret*.

Redegørelsen af privatliv som retten til kontrol, vil blive baseret på Adam Moore's udlægning af privatliv, mens privatliv som ejendomsret, vil blive baseret på Judith Thomson' undersøgelse af privatliv i artiklen '*The Right to Privacy*'. Kontroldefinitionen er reduktionistisk idet den reducerer privatlivsretten til et sæt af konstituerende elementer (Matheson 2008, 109). Kontrolpositionen reducerer privatliv til kontrollen over bl.a. personlig information, og derfor afhænger privatliv dels af selve kontrollen som individet kan tage (fx løssluppen eller stringent), samt hvor stor adgang og

brug andre har over individets personlige informationer (Matheson 2008, 109). Dette speciale vil udover kontrol over personinformationer, også inkludere kontrol over krop, og over område, således definitionen ikke bliver for snæver ift. andre mulige aspekter af hvad privatlivet kan indkapsle. Moores definition er non-eliminativistisk, da denne definition konceptualiserer privatlivsretten som værende en distinktiv ret.

Ejerskabspositionen er derimod eliminativistisk, men også reduktionistisk, dog i en derivativ forstand. Med dette menes at privatlivsretten, ifølge denne tilgang, ikke eksisterer som en distinktiv ret, men derimod udspringer fra, og har egentlig basis i, andre rettigheder, som retten til frihed, retten til liv, og/eller ejendomsretten (Matheson 2008, 110; Moore 2008, 413). I den anvendte teori vil dette udspring være fra ejerskabsrettigheden, og derved forudsætter en krænkelse af privatliv, at man besidder ejerskab over det krænkede, enten krop, område, objekt, eller information. Ejerskabstilgangen er reduktionistisk, idet den lader ejerskabsretten, være fundamentet i privatlivsretten. I denne forstand kan man ikke påstå at ens privatliv er krænket, hvis naboens informationer er blevet ulovligt indhentet, han har haft indbrud, eller været udsat for spionage. En krænkelse af privatliv er derved essentielt en krænkelse af ejendomsrettigheden, idet ejendomsretten forsørger individet med de rettigheder, som han mener, er krænket ved overtrædelsen. Heri findes retten til at fornægte adgang til hvad individet ejer, og anser som privat, men også retten til at behandle hans ejendom, som han ønsker det. Hvis det er tilfældet at privatlivsrettigheden er udledt af ejendomsretten, kan det udledes at alt hvad befinder sig i ejendomsrettens beskyttelsesområdet, er en art af ejendom. Med andre ord: hvis det beskyttes af ejendomsretten, da er det ejendom. Formålet denne redegørelse er at etablere et grundlag for at kunne betragte personinformation som ejendom, idet personinformationer er beskyttet af en ejendomsret, hvorved ejeren derved bærer den nødvendige moralske autoritet, til at kunne indgå aftaler omkring behandlingen af hans ejendom. Det er selvfølgelig også nødvendigt at klargøre hvilken type ejendom personinformationer er; dette vil blive undersøgt nærmere i afsnit 3.2.2.

Kontrol og ejendomsret over personinformationer er nødvendigt for overhovedet at kunne have et marked i personinformation – det var også en mulighed fuldstændig at afskrive privatlivsrettigheden, som værende en rettighed, men nærmere en præference. At lade privatliv blot være en præference, vil dog efterlade tesen om et moralsk acceptabelt personinformationsmarked åben for den simpleste kritik, idet en indvending blot skulle fremføre at betydningen af privatliv, er mere værd at beskytte end en anden præference; fx rødvin over hvidvin. Modsat skal tesen også kunne modstå en kritikken fra modsatte lejr, som advokerer at retten til privatliv er distinkt, dvs.

ikke derivativ, samt har samme inhærente værdi som retten til liv og frihed, og kan derfor ikke overdrages eller fraskrives af individet. Hvis denne kritik holder, vil det være udfordrende at betegne objekterne, beskyttet af privatlivsretten, som ejendom, idet ejendomsretten tillader indehaveren bl.a. at sælge objektet, da hvis man solgte det objekt, vil det være et salg af privatliv. Dette stopper dog også en række andre handlinger, så som fremvise private objekter, da dette i samme omfang, som salget, vil være privatlivsindskrænkende eller –afskrивende. For dette ikke bliver tilfældet er derfor nødvendigt, kort at grundlægge behovet for en kontrolbaseret privatlivsdefinition, ved at undersøge de to poler.

Privatliv - Uafskrивelig rettighed eller præference

Filosoffer har igennem mange år undersøgt og diskuteret nogle essentielle rettigheder, som synes at være så vigtige for menneskelig autonomi og velvære, at de ikke bør kunne afskrives ved individers ønske om at gøre det. Retten til liv og frihed har længe været to rettigheder, som er man ikke måtte, eller burde, opgive, sælge/overføre, eller lade frafalde (Moore 2018, 1). I moderne tid er retten til privatliv også blevet en af disse rettigheder. Der dog stor uenighed om hvad privatliv egentlig er, hvordan det skal konceptualiseres, og hvad værdien af privatliv er – reduktiv eller non-reduktiv tilgang, derivativ eller distinktiv ret, normativt eller deskriptivt undersøgelse, social, intim, personlig eller økonomisk værdi (Roessler 2015, Solove 2015, Moore 2008, Parent 1983, Fried 1986, Matheson 2008). Før dette kan beskrives nærmere, skal privatliv grundlægges som overførbar ret. De fleste kan blive enige om at individer ikke burde sælge sig selv som slave, og således overføre sine rettigheder til frihed og autonomi til køber – ej heller synes dette at skulle være en lovmæssig rettighed. I samme tone har det været diskuteret i både offentlige og akademiske kredse, om assisteret selvmord skal accepteres som indkapslet i individets ret til liv og frihed. Moore anvender disse to tilfælde, frivillig slaveri og assisteret selvmord, til at eksemplificere forskellen på at *overføre* rettigheden til frihed, i det første, og *fraskrive* retten til liv i det andet tilfælde (Moore 2018, 3). Disse kaldes også for rettighedshåndteringer, hvilket også inkludere at *miste*. At miste retten til frihed kan også ske ved individuelle handlinger, såsom kriminalitet som oftest (midlertidigt) fjerner retten til frihed fra udøveren. Dette er en praksis som er alment accepteret i de fleste samfund. Når det gælder rettigheder, synes der altså at være en praksis af både at miste rettigheden, at overføre rettigheden, samt at lade retten frafalde – dette vil blive klargjort yderligere i det efterfølgende afsnit.

Nogle privatlivs fortalere, har i debatten om fx overvågning, argumenteret for at privatliv er sådan en ret, at den ikke burde kunne overføres, frafalde, eller mistes (Allen 2011, 156). Derved bør man forbyde individer at gøre med rettigheden, som de ønsker. En sådan sådan definition er dog ikke uden udfordringer, idet sanktioner af krænkelse skal ske imod to parter. Som når forsøg på selvmord, bliver sanktioneret med behandling, og forsøg på mord bliver straffet, vil privatlivsrettigheden også bære en mulighed for sanktionering ved krænkelse. Det vil sige både dem som overtræder andres privatliv, men også dem som opgiver retten, altså når individer opgiver for meget personinformation (Moore 2018, 3). Da vil man skulle råde, overtale, tvinge befolkningen til at tilbageholde information, og give incitamenter for at være mere beskyttende overfor deres privatliv (Allen 2011, 156). Udfordringen, og en af kontradiktionerne i sådan et argument, består i hvordan man vil undersøge om individer deler for meget personlig information, uden at anvende den overvågning, man forsøger at forbyde – dette vil blive undersøgt i afsnit 5, hvor den *paternalistiske indvending* vil blive diskuteret. Det virker altså udfordrende at konceptualisere privatlivsretten som ufrafaldende, usalgbar, eller uopgivelig, hverken komplet eller delvist, da dette ville implicere at forbyde individer at kunne frigive visse informationer, hvilket både vil være udfordrende at sanktionere, men også hæmmende for eventuelle nye relationer, som typisk involvere et omfang af privatlivsdeling. Det kan dog medgives at privatliv er, eller bør være, en form for rettighed tilgængelige for individet, således denne bære den moralske og juridiske autoritet, til frit at kunne håndtere rettigheden – men hvad der menes med 'rettighed', og 'håndtering' skal dog klargøres.

På den anden side kan retten til privatliv også konceptualiseres som blot en personlig præference eller interesse, som nogle sætte stor pris på, og andre ikke gør – nogle deler alt på sociale medier, andre finder det krænkende at deres billede kan findes på Google. Fra dette synspunkt findes der ikke noget moralsk forkasteligt i at kunne opgive, fraskrive eller lade privatlivsretten frafalde, fordi ønsket om privatliv varierer ligesom folks præferencer indenfor indretning eller visse madvarer (Moore 2018, 4). Nogle individer ønsker at være åbne og frigive meget information om dem selv, og modsat ønsker andre at holde så meget information som muligt tilbage - privatliv som maksimal tilbageholdelse, er også beskrevet af Parent, som forsøger at etablere en kausal forbindelse mellem dokumenteret personinformation og privatliv (Parent 1983, 169). Præferencen kan forandre sig, som personer går gennem livet, hvorved de kan ønske mere eller mindre privatliv. Der er intet moralsk interessant i at præferencer ændre sig, medmindre dette sker på baggrund af manipulation fra fx virksomheder eller regeringen. Dette er nærmere spørgsmål om det moralsk forkastelige ved

manipulation, og ikke ved tabt/salg/fravalg af privatliv – dette vil blive yderligere udfoldet i afsnit 3.3. Derover findes der, ligesom med den tidligere konceptualisering, også udfordringer ved denne opfattelse af privatliv. Hvis privatliv reduceres til en præference, åbner det muligheden for at de fleste ikke placere nogen speciel værdi i privatliv, og dermed de informationer de forærer væk (Malgieri & Custers 2018, 290; Solove 2015, 72-73). Igennem personinformationer, som søgehistorik, indkomst, og bopæl, kan virksomheder finde stor profit, bl.a. i at kende deres kunder bedre, at kunne annoncere de rette steder, osv. Virksomheder ønsker derved så meget data som overhovedet muligt, hvilket kan være invasivt, hvis den almindelige bruger ankommer til deres hjemmeside med et ønske om privatliv (det gør de fleste dog langt fra), men retten kun har den moralske vægt at en præference. Hvis privatliv er en *opt-in* og ikke *opt-out* præference - altså en præference besøgende aktivt skal tilvælge og ikke fravælge - vil den almindelige bruger af fx Facebook eller Amazon, intet vælge, og dermed have fravalgt privatliv på disse steder (Allen 2011, 160-161; World Economic Forum 2014, 9). Dette kan lede til en massiv frigivelse af personinformationer, som potentielt har stor værdi for personen som frigiver disse informationer, fordi den almindelige bruger ikke evner at tage en beslutning om deres ønske til privatliv. Yderligere er denne tilgang mere deskriptiv end normativ, idet den nærmere beskriver en *privatlivstilstand*, som beskriver 'mængden' af privatliv, som stiger og falder, frem for det normative i krænkelsen af retten (Moore 2008, 415). Det er udførende at undersøge det normative i den mangelfulde opfyldelse af ens præferencer; der er næppe tale om en krænkelse, når en restaurant ikke kan efterkomme præferencen for hvidvin.

Endeligt har man lavet mange studier af bl.a. overbefolkning i fængsler, som konkludere at denne overbefolkning, fører til mistet privatliv, som resulterer i vold, psykisk ustabilitet, og selvmord hos de indsatte (Moore 2018, 9)³. I samme stil har man bevist at børn, som bliver udsat for overvågning og rigide regler, i højere grad har svære ved at regulere sin adfærd senere i livet, som direkte følge af overvågningen (ibid., 9). Det er altså essentielt for menneskelig velbefindende, hvorfor dette speciale også vil medgive kritikere Allen, at privatliv har en sammenhæng med andre vigtige aspekter, så som værdighed, autonomi, intimitet, refleksion, og kreativitet (Allen 2011, 20) – uenigheden opstår i definitionen og samt håndteringen af privatliv. At afgrænse privatliv som en middelmådig præference, tilskriver derfor ikke behovet for privatliv med styrken til at beskytte privatlivet fra forfordelingen af andre vigtige behov, så som sikkerhed (Moore 2018, 12).

---

³ Om fangerne var prædisponeret for voldelig adfærd og mental ustabilitet, inden overbefolkningen, kan selvfølgelig påvirke denne påstands sandhed.

I undersøgelsen af privatliv findes der altså to poler; privatliv som en uafskrivelige ret, og modsat privatliv som blot en præference. Ingen af disse synes dog at være omfattende nok, da begge besidder store udfordringer, som ikke synes at være overkommelige i det informationsbaseret samfund, som mange vestlige lande er i dag. I dag hvor mange slags information, både erhvervsmæssig erfaring, viden om andre virksomheder og personinformation, har en stor værdi for de fleste organisationer, er det nødvendig på den ene side at beskytte individets ønske om privatliv, men også på den anden side, at stimulere et informationsflow, til forsat at udvikle virksomheder, samfundet, og interpersonelle relationer (Malgieri & Custers 2018, 290). Privatliv som blot en præference har potentialet til at overstimulere informationsflowet, men et forbud mod deling af information, kan standse flowet. På samme tid synes privatliv ikke at lade sig afgrænse som blot en præference. Dels fordi at muligheden for privatliv, spiller en større rolle hos mennesket, end andre præferencer gør, og dels fordi denne definition ikke leverer den ønskede magt til informationsindehaver, skulle han ombestemme sig, eller forskanse sit privatliv. Modsat må det skulle være muligt at dele ud af sit privatliv med venner, familie, og hjemmesider til fx brugeroprettelse, men uden at 'miste' vores privatliv, eller frygte muligheden for statslige sanktioner. Privatliv som uafskrivelig, umistelige rettighed er dermed for stringent, idet deling af elementer af privatliv, skal være muligt en mulighed for individet (om delingen, tabet, eller fraskrivelsen af visse informationer formindsker privatliv, er stadig en omstridt diskussion; W.A. Parent er fortalere for dette (Parent 1969, 269), mens fx Jefferey Johnson advokere for at privatliv sagtens kan mistes, uden information er blevet delt, tabt eller fraskrevet (Johnson 1989, 161).

Dette speciale vil derfor fremlægge en anden definition af privatliv, hvor individer besidder privatliv som en rettighed, men at denne rettighed kan håndteres som individet ønsker det. Derved kan individer kontrollere deres informationer, krop, og område, i kraft af deres ret til privatliv, og på denne måde tillade adgang til deres informationer, ved at give samtykke til dette. Definitionen vil blive baseret på Moore's udlægning af en kontrolbaseret privatlivsret, og vil blive anvendt til at afvise indvendingen at individer vil være dårligere stillet hvis de har mulighed for at deltage i persondatamarked, samt at individet skader sig selv, ved at sælge dele af sit privatliv på et sådan marked. Det følger nemlig ikke at afgivelse af samtykke skal gælde for evigt, eller at enhver brug af informationerne skal tillades, eller at samtykke til dele af ens privatliv, fraskriver alt privatliv (Moore 2008, 415). I tilføjelse de fire betingelser for et samtykke, afklaret i afsnit 2.2, kan en tidlig betingelse nemlig tilføjes. Samtykke kan således anvendes til at håndtere privatlivsrettigheden, når

område, krop, eller informationer ønskes overdrages til andre, evt. for profit. Denne definition vil give individet kontrol over sit privatliv, og dermed også informationerne i det. Før redegørelsen af den kontrolbaserede privatlivsret, er det nødvendigt at klar hvad der menes med rettighed, samt hvordan disse kan håndteres.

Generel og specifikke rettigheder, og rettighedshåndtering.

'Rettighed' kan opdeles i to distinktioner, *generel rettighed* og *specifik rettighed* (Moore 2018, 14), hvortil der medfølger en række rettighedshåndtering. Håndteringerne kan opdeles i to grupper; , 1) *relinquishe* (fraskive), *abandon* (forlade), *forfeit* (forspilde/opgive/miste), og 2) *transfer* (overføre), *waive* (frafalde) , *alienate* (overdrage). Den første gruppe omhandler et tab af rettigheden, men begreberne varierer efter intentionen med dette tab. Hvis man *forlader* eller *fraskriver* sig en ret, gør man dette med en intention, og dermed et ønske om ikke længere at være i besiddelse af rettigheden – at forlade eller fraskrive sig en ret er altså en frivillig, og intentionel handling. Dette sker fx når man afleverer møbler til genbrugsbutikken, hvor man altså forlader sin specifikke ejendomsret over dette møbel – hermed ikke sagt at den generelle ejendomsret er forladt; mere om dette senere i dette afsnit. Når man derimod *mister*, *forspilder*, eller *opgiver* en rettighed, bliver dette ikke gjort frivilligt, og er ikke ønsket af rettighedsindehaveren (ibid., 14). Dette sker når personer begår kriminalitet, fx en person ikke har kunne, eller ville, opfylde betingelserne for de kontrakter han har indgået, da kan han miste retten til at kunne indgå kontrakter – dette er at miste en generel ret. På sammen måde som en fængselsindsat har mistet et omfang af sin frihed, har han også mistet sin ret til privatliv, idet hans udfoldelse i af frihed, krænkede andres rettigheder (ret til frihed, ikke at blive skadet, osv.), finder man det acceptabelt at fratage ham retten til frihed. Ligeledes kan retten til privatliv, har assisteret i udfoldelsen af kriminelle handlinger, idet han, indtil dømt, har ret til ikke at blive overvåget, og derfor finder man det retfærdigt at den kriminelle ikke forsat skal have ret til at tilbageholde information, eller være uovervåget⁴.

2) Den anden kategori har en mere temporal karakter. Hvis man *overdrager* eller *overfører* en generel ret, betyder det at man overdrager autoriteten til at anvende denne ret på ens vegne. Enhver dansker har ret til at indgå i kontrakter, fx i lejekontrakter. Denne ret kan blive overført til en anden person, således denne person kan indgå kontrakter på overdragere vegne, og dermed binde den

---

⁴ I 1960-1990 fremlagde flere feministiske filosoffer og jurister en modstand mod flere udlægninger af privatlivsrettigheden, idet privatliv havde potentialet til at skjule undertrykkelse og vold mod kvinder i hjemmet. Baggrunden for dette fandt feminister som MacKinnon i den allerede eksisterende ulighed og undertrykkelse af kvinder. Udfoldelsen ender dog i en komplet opløsning af det private domæne, ud i det offentlige domæne (DeCew 2015, 88 og 101). Hvorfor undertrykkelse må behandles først.

person i kontrakten. En sådan proces kan foregå ved en fuldmagt, hvorved fx en ejendomsmægler har ret til at købe hus på en andens vegne. Man kan også lade en ret *frafalde*, hvor man i en begrænset periode ikke kan gøre brug af retten. Dette sker typisk ved lægen, hvor man suspenderer sin ret til at kontrollere adgangen til sin krop, ved at lade lægen lave de undersøgelser hun behøver, for at kunne diagnosticere (Moore 2018, 15). Det er vigtigt at adskille mellem fraskrive/forlade og frafalde, da selvom begge forudsætter frivillighed og intention, er de to begreber adskilt i kraft den temporale karakter, som det at lade frafalde besidder. På denne måde er en fraskrivning, blot en permanent frafaldelse af en rettighed (ibid., 16). Et eksempel kan klargøre dette. Når smartphone brugere laver et telefonopkald, lader de deres ret til ikke at blive lyttet til frafalde (Thomson 1975, 306); dette er en forudsætning for at kunne have en samtale⁵. Hvis man derimod ønsker at anvende stemmestyring, såsom Alexa, Siri eller Google Assistant, forudsætter det enten en længere frafaldelse, eller en fraskrivning, af retten – medmindre stemmestyringen lytter uden modtagelse af samtykke til frafaldelse, eller fraskrivning, i sådan et tilfælde krænker selskabet en ret. Alle håndteringer med intentionel karakter, kan sige at forudsætte samtykke, implicit, som at tage sin kærestes hånd, eller explicit, pop-up som vinduet på hjemmesider som er tilpasset den nye persondatafordordning.

Nu, hvor rettighedshåndteringerne er klargjort, er det nu muligt at redegøre for forskellen på en generel ret, og en specifik ret. En generel rettighed giver individet ret til en række forskellige ting; ytringsfriheden, giver ret fri udtale (især anvendt til politisk kritik), ret til at besidde ejendom tillader individet at eje, osv. På denne måde findes der forskellige rettigheder, som sikre individets muligheder. Med dette menes at individet kan vælge at anvende retten, han kan også vælge ikke at anvende den. Det essentielle ved generelle rettigheder er at selvom man vælger ikke at anvende rettigheden, da opgiver man ikke rettigheden. Det vil sige at selvom jeg ikke ønsker at eje, fraskriver jeg mig ikke min generelle ret til at eje noget, og selvom jeg intet ønsker at tale, mister jeg ikke min ytringsfrihed (Moore 2018, 14). Det er anderledes med specifikke rettigheder. Med disse menes der ret over noget specifikt; altså ikke blot muligheden for at eje noget, men ret til ejerskab over noget specifikt. På denne måde kan individet kan rekvirere sig et fx et hus, og således have anvendt en generel ret, i det han køber et hus, og have specifik ret over netop dét hus. Han kan

---

⁵ I frafaldelsen findes ikke en tilladelse til at blive optaget; mobil eller teleselskabet har ikke nødvendigvis lov til at optage telefonsamtaler. Frafaldelsen er altså begrænset til denne samtale, mellem de to personer, og ikke (nødvendigvis) en tavs tredjepart.

efterfølgende sælge den ret til huset, han kan tabe den hvis han fx skylder penge, eller han kan give rettigheden væk til velgørenhed, uden at han sælger, taber, eller forærer sin generelle ret væk.

Denne distinktion kræver en sammenkobling til rettighedshåndteringerne, som kan vises ved en række eksempler. Når man hyrer en advokat til at føre en sag i retten, da forekommer det typisk således at advokaten kan tale, og i nogen omfang handle, på vegne af hendes klient. Her overfører klienten sin ret til fx at forhandle, til sin advokat, i netop den sag (Moore 2018, 15). Med andre ord modtager advokaten en specifik rettighed, som hun kan anvende til fx at tale på klientens vegne, og måske indgå aftaler på klientens vegne, afhængig af aftalens/samtykkets omfang. På den måde kan advokaten forpligte klienten til at overholde de aftaler, som advokaten indgår i den specifikke sag. Yderligere kan man forestille sig, at klienten generelt er en dårlig taler, forhandler, osv., og derfor vælger at advokaten kan tale, forhandle, og acceptere aftaler, på klientens vegne i alle tilfælde, dvs. ikke kun i den specifikke sag. Advokaten besidder nu klientens generelle ret, hvilket betyder, udover det ovenstående, at klienten, efter overdragelsen, ikke længere har retten til fx at indgå aftaler. Klienten kan altså acceptere og underskrive alle de aftaler han ønsker, men ikke en eneste af disse vil være gyldige, da advokaten besidder klientens ret, og derfor bærer den moralske autoritet til at indgå aftaler som involvere klienten (ibid., 15). Dette efterlader altså klientens underskrifter med samme juridiske og moralsk værdi, som et barns tegninger.

På linje med dette er det også muligt at tabe både en specifik – og generel ret, fx ved kriminel adfærd. I Danmark har man en generel ret til at oprette og lede selskaber, men skulle det finde sted at man som leder af en, eller flere, virksomheder, gentagne gange, eller over en længere årrække, svindler og bedrager, kan man miste sin ret til at drive virksomhed⁶. Det er dog også muligt at miste en specifik ret ved kriminel adfærd, og stadig beholde den generelle ret; ift. til at optage lån, kan individer miste sin specifikke ret til indgå i lånekontrakter, ved at være dårlige betalere, dog uden at miste retten til at kunne indgå i andre kontrakter, som fx ægteskabskontrakt (ibid., 15).

Distinktionerne mellem generel og specifikke rettigheder finder sit formål i følgende afsnit, hvor specialets kontrolbaserede privatlivsdefinition vil blive klarlagt. Som nævnt i starten af dette afsnit, må definitionen bl.a. stræbe imod ikke at begrænse andre rettigheder i sin udfoldelse, og på samme tid forsørge individet med den nødvendige kontrol over private elementer; måtte disse være materielle eller immaterielle. For dette skal være muligt, må denne dekonstruktivistiske privatlivsdefinition lade individet have en generel privatlivsrettighed, som lader ham kontrollere at

---

⁶ Se fx Berlinske – *Lange fængselsstraffe til Johan Schlüter og Susanne Fryland*.
<https://www.berlinske.dk/virksomheder/lange-faengselsstraffe-til-johan-schluter-og-susanne-fryland>.

kunne være privat, men på samme tid kunne indgå i aftaler, hvor han kan håndtere rettigheden, jf. den ovenstående afklaring af håndteringer. Ved at kombinere de forestående kontroldefinition, med ejerskabsdefinitionen, kan personinformation konceptualiseres som en form for ejendom, individet har bør have kontrol over; både igennem retten til privatliv, og ejendomsrettigheden.

3.1.1 Reduktionistiske tilgange til privatlivsret

Der er mange forsøg på at definere privatliv, og retten hertil. For at kunne argumentere for, at der ikke findes tilstrækkelige grunde til hvorfor individer skal fratages muligheden for at deltage i et datamarked, må der kunne opfyldes et par kriterier; nemlig at personinformation er en ejendom, og at individer kan *kontrollere* disse informationer. Det er derfor nødvendigt at undersøge retten til privatliv både som kontrol, men også som en ejendomsret⁷. Dette afsnit vil redegøre for den kontrolbaserede privatlivsret, og vil blive efterfulgt af en udlægning af privatliv som derivativ fra ejendomsretten.

Der har været mange forskellige definitioner af privatliv, blot i løbet af de sidste hundrede år. Warren and Brandeis afgrænsede det i 1890, som retten til at blive overladt til sig selv (Warren & Brandeis 1890, 193). Indenfor den reduktionistiske tilgang til privatliv, fordeler konceptualiseringerne sig over tre kategorier, med hver deres fundamentale element; adgangsbegrænsning, ukendskab, og kontrol (Matheson 2008, 109). Adgangsbegrænsningstilgangen definerer privatliv, som begrænsningen af andres adgang til individet, som blive holdt på baggrund af sociale barrierer og normer. I sådanne tilfælde skal individet have ret til at ekskludere andre fra sin person (både fysisk og mentalt), områder, og information. Dette kan opnås ved isolering, hvor man trækker sig tilbage til lokationer hvor andre fysisk ikke kan tilgå individet, ved anonymitet, hvor ingen er opmærksom på en, og ved hemmelighedsfuldhed, hvor ingen ved noget om en (DeCew 2018, Privacy). Ukendskabstilgangen centrerer privatliv om den sidste; privatliv har en direkte sammenhæng med andres viden om en. Det vil sige jo mindre andre ved om individet, jo mere privatliv har han (DeCew 2018, Privacy; Parent 1983, 169). I et omfang er Parent også kontrolorienteret, men placere så stor vægt i tilbageholdelsen af viden, at kontroldefinitionen, ikke er omfattende nok – Parent fremfører nemlig at det ikke er muligt at udøve kontrol, og dele noget privat. Det vil sige at, når en person frivilligt fortæller private informationer om sig selv til en ven, evner personen ikke at have kontrol over de private

---

⁷ For at personinformation indkapsles af ejendomsbegrebet, må en række betingelser være opfyldt; blandt disse at ejendomsretten kan gælde over personinformation – til dette formål vil Judith Thomsons dekonstruktivistiske undersøgelse af rette til privatliv, blive i afsnit 3.2.2.

informationer (Parent 1983, 273). Parant argumenterer således for at en kontrol over specifikke personlige informationer, ikke indkapsler 'privatliv' tilstrækkeligt, da individer ikke kan dele private informationer, uden at miste kontrol over dem (ibid., 273). Privatliv må derfor være, fra denne position, være direkte sammenhængende med hvor mange der har kendskab til dine 'udokumenterede oplysninger'⁸, derfor er privatliv en funktion af mængden af uvidende (om dine personinformationer) og mængden af personinformation de er uvidende omkring (Matheson 2008, 109). Denne tilgang klinger i den nye persondataforordning, som 'retten til at blive glemt' (Datatilsynet 2017, 14).

Den kontrolbaserede udlægning er, ligesom de tre forrige, en non-eliministisk, reduktionistisk tilgang, idet denne tilgang accepterer retten til privatliv som distinktiv ret, indenfor rettens område, men denne ret kan reduceres til et sæt af konstituerende elementer (Matheson 2008, 109). Denne reduktionistiske tilgang til privatliv som kontrol, er en af de mest udbredte konceptualiseringer af privatliv; især teorier omhandlende kontrol over personorienteret viden, er dominante (Parent 1983, 272-273). I denne kategori findes fx Charles Fried som fastholder at privatliv ikke blot er ukendskabet til ens informationer, men nærmere kontrollen over ens informationer. For Fried muligheden for privatliv, essentielle både for relationer, og tillid, men også udfoldelsen af andre rettigheder som frihed. Her har privatliv en defensiv rolle, idet privatlivet lader mennesker undgå at leve i konstant frygt for social fordømmelse – selvom intet af det man foretager sig i privatlivet er ulovligt, eller moralsk forkasteligt, kan visse handler, ytringer eller tanker, stadig være upopulære (Fried 1968, 483-484). Adam Moore fremlægger ligeledes sin definition af privatliv, som baseret på kontrol over både informationer, person, og område. Modsat Parent orientere denne definition sig imod den normative karakter af privatliv; ikke den deskriptive. Her opstilles altså en distinktion mellem den non-normative, som behandler *privatlivstilstanden*, og den normative, som behandler *privatlivsretten* (Moore 2008, 413). Når man undersøger retten til privatliv, gør man dette med en normativ indstilling, i den forstand at undersøgelse skal klargøre hvad individet retfærdigt har krav på ift. privatliv, og krænkelse heraf (Moore 2008, 415). Det fremstår anderledes med *privatlivstilstanden*, der forholder sig non-normativt/ deskriptivt. Den private tilstand kan forsvinde, hvorved en kontrol er tabt, som Parent eksemplificerer (Parent 1983, 272), men med dette følger ikke at modtageren af informationen, har fået retten til at gøre med det afgiverens tabte *privatlivstilstand* – modtageren har stadig ikke den moralske autoritet til at dele de private

---

⁸ Parent differentiere mellem dokumenterede informationer, som er offentligt tilgængelig oplysninger, og udokumenterede informationer; derved bliver udokumenterede informationer, dokumenterede informationer, når disse bliver delt med andre (Parent 1983, 270-271).

informationer til en tredjepart, idet dette stadig forefindes indenfor afgivers privatlivsrettighed (ibid., 415). Da dette speciale skal undersøge den normative karakter af personinformationsmarkedet, er det nærliggende at redegøre for en normativ tilgang. Den normative, kontrolbaserede definition af privatlivsretten vil derfor blive beskrevet i det følgende afsnit, og vil inkludere de redegjorte rettighedshåndteringer, og rettighedsdistinktioner. Ydermere er denne definition valgt, idet denne, i et omfang, er kompatibel med ejerskabsreduktionen, som vil blive præsenteret efter kontroldefinitionen – trods at kontroldefinitionen fastholder privatliv som separat ret, hvorimod ejendomsdefinitionen, udleder privatlivsretten fra ejendomsrette.

3.1.2 Retten til kontrol

Denne definition vil adskille sig fra de to poler opridset tidligere, ved at etablere privatliv som mere end blot en præference, og vigtig for mennesket, men også som rettighed man kan opgive, miste, overføre, og overdrage – både i specifik og generel forstand. Den kontrolbaserede definition af retten til privatliv, gælder både kontrollen over andres adgang til viden om individet, adgang til lokationer, samt adgang til individets person i fysisk forstand, men også individet ret til at netop at opgive denne kontrol (Moore 2018, 6). Med andre ord findes der tre kontrolaspekter i retten til privatliv; kontrol over område, kontrol over min krop, og kontrol over viden om mig. Jeg kan invitere en ven til spising i mit hus en torsdag aften, hvor han derved opholder sig i huset, og spiser min mad. Der er intet i hans besøg som forbryder sig på mit privatliv, idet jeg har ladet min ret til privatliv frafalde, i den periode og med det formål, som invitationen; det vil sige at jeg har ladet en specifik privatlivsret frafalde. I dette tilfælde udøver jeg stadig, trods den midlertidige frafaldelse, en art af kontrol idet frafaldelsen sker på mine præmisser; indenfor et vis domæne, tidsrum, omfang, osv. (Moore 2008, 415). Hvis vennen derefter vælger at trænge ind i mit hjem fredag, lørdag, søndag, når jeg ikke er hjemme, spiser mit maden fra mit køleskab, iklæder sig mit tøj, kigger på søgehistorikken på min computer, og sover i min seng, kan man sige at vennen har misforstået invitationen, og dermed forvekslet det midlertidige frafald af ret til privatliv, med et frafald af min generelle ret til privatliv. Invitationen har givet vennen adgang til et begrænset område, mit hus, til et begrænset formål, til spising, i et begrænset tidsrum, torsdag aften. Der er altså givet samtykke, i kraft af invitationen, til et kontrolleret indblik i mit privatliv. Det følger ikke deraf at jeg har foræret, opgivet eller tabt min ret til kontrol over min ejendom på alle andre tidspunkter, formål, eller områder, og dermed givet min ven mulighed for at opholde sig, og gøre som det passer ham på mit område (Moore 2018, 6). Dette er også hvorfor Parents indvending mod

kontroldefinitionen ikke er sand; i frafaldelsen af privatliv, som i eksemplet ovenfor, ønsker man ikke at beskytte eller bevare privatliv. Man ønsker derimod at forære et indblik i ens privatliv, til formålet at udvikle venskabet; med andre ord er indblikket i informationerne, objekterne, osv. som ens privatliv indeholder, den moralske 'kapital' venner og kæresten udveksler med hinanden (Fried 1968, 484). Hvis venen derimod krænker min privatliv, efter frafaldelsen er tilbagetrukket, da er han en ven, hvis indblik i mit privatliv, skal begrænses – dette betyder ikke jeg ikke evner fortsat at anvende min generelle ret til privatliv, men derimod at den privatlivs kapital jeg har afleveret ham, nu er gået tabt.

Ligeledes gælder det adgang til ret til kropslig privatliv; jeg kan give min massør tilladelse til at udbedre min skulderskade, i den time min aftale med ham går på. Han kan altså ikke begynde at massere mit lår, invitere hans kone til at massere, tage et billede af min skulder, eller kommer og massere min skulder når jeg sover. Jeg har ikke frigivet kontrol over min krop, hverken til berøring, observering eller fotografering, på andre tidspunkter end i den specifikke time, eller andre formål end udbedring af skulderskade. Min massør kan dog stadig samle hans venner, holde mig nede, og massere min skulder, hvorved de ville overtræde min ret til privatliv (blandt andre rettigheder). Eksemplet viser at privatliv som kontrol, ikke findes i om jeg *evner* udøve kontrollen, men at privatliv er kontrol – ligeledes kan min ven få andre former for adgang til mit hus, som jeg muligvis ikke vil kunne kontrollere. Det sidste aspekt omhandler personorienteret viden; jeg kan bede app'en Endomondo om at overvåge min løbetur, for at kunne udregne længden af turen, hastigheden, osv.. Endomondo har altså midlertidig adgang til min færden, og dermed en andel af mine personlige informationer. Her har jeg altså ladet min specifikke ret til privatliv frafalde, i løbeturens periode – jeg kan også acceptere at min generelle ret til privatliv frafalder, ved at lade Endomondo overvåge hver gang jeg løber. Igen betyder det ikke at Endomondo må overvåge min færden, når jeg ikke beder den om det, dvs. ikke er på løbetur, eller at Endomondo må bruge til informationer til analyser jeg ikke har givet samtykke til. Jeg har heller ikke opgivet min ret til kontrol over informationerne fra løbeturen, på ubestemt tid (Moore 2018, 7). Det er her igen vigtigt at understrege at Endomondo stadig kan indsætte fx droner til at overvåge min færden på andre tidspunkter end løbeturen, uden jeg vil kunne kontrollere det; det er nærmere en diskussion om omfanget min kontrol, og ikke selve retten til privatliv (ibid., 7). Som forklaret i afsnittet om markeder, kan man også iscenesætte anvendelsen af Endomondo som en byttehandel mellem mig og Endomondo, i det forstand at selskabet giver mig informationer om min løbetur, som jeg ellers ikke kunne få (fra dem), i bytte for at Endomondo må analysere min informationerne, fx at jeg

løber, jeg løber tre gange ugentligt, ofte når det regner, osv. I sådan et tilfælde vil jeg have solgt/byttet min specifikke ret til privatliv, for Endomondos tjenester. Her er det vigtigt at huske, forskellen på personidentificerende information og ikke-personidentificerende information. Jeg kan acceptere Endomondos indhentning på to niveauer, idet de både kan hente informationen at der er én der løber, som gør det tre gange ugentligt, i regnvej (ikke-personidentificerende), men selskabet kan også indhente informationen at det er Andreas Gaardsted der løber, tre gange ugentlig, i regnvej (personidentificerende). Hvis jeg har solgt personidentificerende informationer, og dermed den specifikke rettighed, om disse specifikke løbeture, følger det dog ikke nødvendigvis at jeg har givet Endomondo retten til at gøre med disse informationer, som de ønsker. Jeg kan have accepteret analyse, men ikke at Endomondo sælger de personidentificerende videre til SportsMaster. I den forbindelse har jeg heller ikke solgt, eller fraskrevet, min generelle ret til privatliv, dvs. jeg kan stadig løbe uden at min løbetur bliver overvåget – da vil jeg blot afbryde samarbejdet med Endomondo. Min kontrol, og derfor min generelle ret til privatliv, er altså stadig intakt, trods afsættelsen af informationerne fra løbeturene; personidentificerende eller ej.

Retten til privatliv er således defineret som kontrol over de tre aspekter beskrevet ovenfor. Ved at anvende distinktionen mellem specifik- og generel rettigheder, samt afklaringen af rettighedshåndteringer, kan en rette denne definition mod dette speciales problem område. Hvis et individ overfører hans generelle ret til privatliv, overdrager han således hans autoritet til at kontrollere adgang og brug hans personlige informationer. Det vil sige at individet ikke længere vil kunne forære informationer væk, fx til Facebook, da dette, som også tidligere berørt i eksemplet med advokaten og hendes klient, ikke være den nødvendige autoritet, idet personen har overdraget sin ret til at kontrollere de informationer, og dermed retten til at anvende tilhørende specifikke rettigheder. Det er dog typisk ikke fraskrivelsen, eller overdragelsen, af den generelle ret til privatliv, man diskuterer i debatten om personinformationsmarkeder, men nærmere specifikke privatlivsrettigheder. Det er altså nærmere en diskussion, om hvilket omfang man bør bruge sin generelle privatlivsrettighed til at fraskrive eller sælge specifikke rettigheder (Moore 2018, 414. Dette speciale vil argumentere for tesen, at individers generelle rettigheder, hverken privatliv, frihed, eller ejendomsret, ikke kan forblive intakte, hvis man forbyder individer at behandle deres rettigheder, både specifikke og generelle, som de ønsker – dette vil blive diskuteret nærmere i afsnti 5.3. Det er hermed blevet etableret af individets ret til privatliv kan opdeles i én generel og flere specifikke rettigheder, som individet kan håndtere. Disse rettigheder giver individet ret til at kontrollere hans personinformationer, område og person, og begrænse adgang fra andre til disse tre.

Dermed er én af de fire præmisser nødvendig for et personinformationsmarked opfyldt, hvilket fører til undersøgelsen af anden præmis; nemlig ejendomsrettigheder over personinformationer.

3.1.3 Ejendomsbaseret privatlivsret

Nu hvor retten til privatliv er etableret som kontrol over krop, område og informationer, er det muligt at undersøge om denne rettighed, kan pares med ejendomsretten. Grunden til ejendomsretten og privatlivsretten kan forenes består, i at især specifikke ejendoms- og privatlivsrettigheder, har kontrol som kerne i anvendelse af retten (Moore 2008, 417). Hvis det skal være muligt at sælge noget af den viden der eksisterer om individet selv, da må det både være en nødvendighed at individet har kontrol over disse informationer, hvilket blev afklaret i forrige afsnit at privatliv kan indkapsle, og derudover at disse informationer kan beskyttes af en ejendomsret, i tilfældet af man ønsker at sælge visse informationer. Ved at definere privatliv som en kontrol over bl.a. informationerne om individet, og denne ret som sammenhængende med ejendomsret, bliver det muligt at placere personinformation solidt i ejendomsdomænet. Dermed kan et argument for et moralsk acceptabelt personinformationsmarked blive etableret, idet individet vil blive beskyttet i videst mulige omfang af rettighederne, uden at skulle at sælge sin generelle ret til privatliv i interaktionen med et marked.

De to udlægninger af privatlivsretten adskiller sig dog i den forstand at den forestående definition er eliminativistisk, da denne definerer retten til privatliv ud fra ejendomsretten – således at den første udspringer af den anden. De er dog begge reduktionistisk orienteret, ud fra det centrale kontrolbegreb, dog er ejendomsdefinitionen overvejende deskriptiv (ibid., 417) – dette vil fremgå af undersøgelsen af en nabos invasive ønske, om at vide hvad der står i en dagbog. Idet dette speciale undersøger det normative aspekt af et personinformationsmarked, vil den forrige distinkte, normative udlægning, tjene som den primære normative grundlag, for vurdering af moralsk karakter. Ejendomsdefinitionen vil derimod etablere sandheden af den nødvendige konditionale forbindelse mellem personinformation og ejendom, hvilket udfolder sig således:

Præmis 1:   Hvis man har ejendomsrettigheder over objektet, er objektet ejendom.

Præmis 2:   Man har ejerskabsrettigheder over personinformationer.

Konklusion: Personinformationer er ejendom.

Dette afsnit vil inkludere et tankeeksperiment af Judith Thomson, som i artiklen *The Right to Privacy*, undersøger retten til privatliv som en samling af andre forud eksisterende rettigheder.

Dette bliver udført ved at undersøge hvordan man krænker retten til privatliv, og i den forbindelse at retten til privatliv i virkeligheden, er retten til at behandle ens ejendom, som er placeret i ens privatsfære, som man ønsker. Hvis man ejer noget, man betegner som meget privat, fx en dagbog, behandler man denne dagbog, efter at ingen skal læse hvad står skrevet i den dagbog. Udfordringen opstår når man skal afgøre hvad, der er en krænkelse af privatlivsretten, og hvad der blot er dårlig opførsel. Hvis en person, efter at have skrevet i sin dagbog, efterlader den åben på en bænk i parken, hvorefter en gæst i parken, ved et uheld, får læst de første linjer, da vil få formentlig mene at en krænkelse er fundet sted – gæsten får indsigt i dagbogen ved et uheld, eller muligvis som nødvendighed med formålet at finde ejeren af dagbogen. Ejeren af dagbogen har ikke taget nogle foranstaltninger for at beskytte, hvad han mener er privat for ham. Nødvendigheden af passede foranstaltninger til at beskytte hemmeligheder, er ligeledes en betingelse for definitionen af personinformationer som værende forretningshemmeligheder, hvilket vil blive afklaret i afsnit 3.2.

Situationen er dog en anden, hvis en passerende stopper for at kigge på dagbogen, som er efterladt åben et sted i personens hjem, som kan ses fra gaden. Det synes dog stadig ikke som en decideret rettighedsovertrædelse; det er nærmere uhøflig eller upassende adfærd (Thomson 1975, 297). Hvis personens nabo derimod beslutter sig for at finde ud af, hvad personen skriver i sin dagbog, og derfor rekvirerer sig et apparat, der kan læse skriften i dagbogen, fra den anden side af gaden, er situationen en anden. Udover at være upassende, uhøflig, og forfærdelig adfærd fra naboens side, da overgår det også til en krænkelse af dagbogsejerens rettigheder. Med disse eksempler kan det konkluderes, at der er forskel på forfærdelig adfærd og privatlivskrænkende adfærd, og at retten til privatliv kan strækkes længere end blot retten til ikke at blive forstyrret (DeCew 2018, Privacy), som oprindeligt defineret i 1890 (Warren & Brandeis 1890, 193). Det er dog ikke tydeligt hvorfor to af dem, blot er upassende adfærd, og den sidste en krænkelse. Det er ikke tydeligt at apparatet, naboen anvender bærer skylden, idet det vil være ligeså krænkende, havde han, under et besøg, fundet dagbogen og læst i den, uden apparatet – krænkelsen er altså hverken betinget af afstand eller udstyr (Thomson 1975, 298). Hvad den til gengæld er betinget af, er at den privatlivskrænkede ejer dagbogen, altså at det er hans ejendom (både selve bogen, og beretningerne deri), og at han ønsker at holde denne for sig selv. Ejerskab må være en nødvendig betingelse, for at kunne blive krænket af andres interaktion med bogen⁹. Er bogen offentligt eje, fx Anne Franks dagbog, er det udfordrende, hvis ikke umuligt, at hævde en krænkelse er fundet sted,

---

⁹ At blive krænket over andre, eller andres ejendom, bliver krænket, er en diskussion, som er irrelevant for tesen dette speciale fremfører, og vil derfor ikke blive inkluderet.

når andre læser i den, selvom en person kunne ønske denne blev holdt hemmelig, og kun læst af denne person (Thomson 1975, 304)¹⁰. At eje noget forsyner ejeren med en række rettigheder i forhold til tingen – disse rettigheder er, ift. til afklaringen fra tidligere afsnit, specifikke rettigheder over netop den bog. Disse rettigheder tillader bogejeren at sælge bogen til hvem end han ønsker, at forærer den væk, til at ødelægge bogen, at læse i den, samt at vise den til andre (ibid., 299). På samme tid formidler ejerskabet også en række negative rettigheder, som tillader ejeren at fornægte andre at læse i bogen, forhindre dem i at ødelægge den, osv.. Det er altså hans ret, at gøre hvad han evner for at andre ikke læser, ødelægger, eller på anden måde kommer kontakt med hans bog, men også at ingen *faktisk* gør dette, imod hans vilje (ibid., 300). Som nævnt tidligere kan privatlivsretten defineres som retten til at kontrollere, men dette betyder ikke at individer eller selskaber ikke kan anvende teknologier eller tilstrækkeligt mandskab, som overgår min evne til at kunne kontrollere adgangen til informationer om min krop, mit område eller informationer om mig. At andre har flere ressourcer og evner til at invadere, end rettighedsholderen har til at kunne kontrollere, gør ikke det acceptabelt at invadere (ibid., 300). Det betyder at hvis dagbogsejeren ikke evner, eller har midler nok, til at beskytte hans dagbog imod naboens apparat, da mister han ikke retten til at holde bogen hemmelig, og retfærdiggør ikke naboens invaderende anvendelse af apparatet til at læse dagbogen. Det samme må gælde hvis naboen ønskede at ødelægge dagbogen; i sådan et tilfælde, behøver han ej heller at være i huset, eller bruge en anordning som kun kan ødelægge dagbogen, og intet andet. Ejerskabet over dagbogen, beskytter stadig ejeren, fra naboens handling (på et moralsk plan) (ibid., 301).

Selvom en anden ser på dagbogen, eller læser i den, går den ikke i stykker, som den ville gøre, havde naboen revet siderne ud. Dette betyder dog intet for ejers ejendomsret; det er hans at gøre med som han ønsker, hvilket naboen, i sin anvendelse, har forbrudt sig på. Ejeren kan selvfølgelig, som beskrevet tidligere, lade retten frafalde, ved at læse dagbogen for naboen, fraskrive den, ved intentionelt at efterlade den på gaden, eller overdrage retten til bogen, ved at lade naboen arve den – dette er indenfor hans specifikke ret til ejerskab over dagbogen. Indtil én af disse er tilfældet, vil naboens blik på dagbogsejeren dagbog være en krænkelse af ejers rettighed – helt specifik hans negative specifikke ejendoms rettigheder, nemlig retten til andre ikke ser i hans ting.

---

¹⁰ Lige præcis Anne Franks dagbog er et specielt tilfælde; idet Anna Frank ikke var i live til at give samtykke til publiceringen, og dermed offentliggørelse, af hendes dagbog, kan det diskuteres om Anne Frank i virkeligheden er blevet krænket, og i en voldsom grad hvis dette er tilfældet. Rettigheden over bogen er midlertidigt tilfaldet Anne Franks far, som frigav bogen (Flood 2016), og derfor også vil have krænket Anne Franks rettigheder.

Der findes en analogisk sammenhæng mellem de negative ejendomsrettigheder, og negative personrettigheder – i den forbindelse også personinformationsrettigheder. Dette er relevant, for hvis det skal etableres at privatlivsrettigheder er ejendomsrettigheder, eller blot at privatlivsrettigheder er en samling af flere andre rettigheder, da må disse rettigheder være tilpas stringente til at kunne beskytte kroppen, både i negativ og positiv forstand (Thomson 1975, 303). Hvis en person ikke ønsker at hans fødder skal blive set af andre, skal det således være indenfor hans rettigheder, at holde disse skjult. Kropsdelen afskille sig selvfølgelig fra ejendele, både i behovet for dem, men også i forhold til den værdi mennesker typisk placerer i kropsdele. Kroppen afskille sig dog ikke i større grad, i forhold til vores rettigheder til dem; eller nærmere håndteringen af rettighederne. Individer har rettigheder i forhold til deres krop, idet de både er i deres ret til at holde kroppen skjult, uden andre forhindre dem i dette. Ligeledes har de brugs- og ejerrettigheder, idet de må gøre med den hvad de vil, skade deres knæ, hvis dette er ønskværdigt, eller på anden måde indgå i aktiviteter, som udsætter dem for fare. Derudover er det også kun ejeren af kroppen, som har den moralske autoritet til at donere deres nyre. Som det vil blive klargjort yderligere i afsnit 3.3, da må man kunne sælge fx deres hånd, ligesom blod, og knoglemarv, hvis dette kan doneres væk (ibid., 303). Man kan selvfølgelig spekulere om nogle vil købe en brugt hånd, men dette er i midlertidigt irrelevant, i forhold til at hvis hånden skal sælges, er det kun ejeren af hånden, som har retten til at sælge den (ibid., 303). I den forbindelse er det også ejers ret til at beskadige hånden, det er jo hans, samt at beskytte hånden fra skade fra andre – ligesom det var tilfældet med bogen. Det vil sige ejeren også kan lade rettighederne over hånden frafalde, udstille hånden, fraskrive hånd, ved at skære den af og efterlade den, og overdrage rettigheden til hånden, i en afgrænset periode og formål sker dette ved manuelt arbejde. Sker det at en person berører hånden imod ejerens vilje, eller anvender et apparat til at måle hånden på afstand, da er en krænkelse fundet sted, trods ingen skade er på hånden er sket (ibid., 304). Som beskrevet tidligere, kan min massør også, overfalde mig, og uden min accept massere min skulderskade; ej heller her er en skade sket, muligvis det modsatte, dog har massøren stadig krænket en rettighed. Rettigheder over personbundet ting kalder Thomson for *personrettigheder*, og som bl.a. inkluderer retten til ikke at blive set på, ikke at blive overhørt, ikke blive rørt ved, osv. (ibid., 305). Disse kan selvfølgelig fraskrives, frafalder, mistes, og overdrages i forskellig omfang, ved samtykke, som blev klargjort i starten af specialet teoridel. Ligesom i eksemplet omhandlende dagbogen, forudsætter personrettigheder også ejerskab; det er ikke muligt at hævde at man er blevet krænket, ved at fx en andens hånd er blevet berørt.

Det således muligt at appellere til enten personrettigheder, eller ejerskabsrettigheder i tilfældene præsenteret indtil videre, uden på noget tidspunkt at anvende retten til privatliv. Det synes derfor muligt at foreslå, at flere tilfælde af krænkelse af retten til privatliv, er sammenhængende med andre rettigheder, som bærer mere argumentatorisk og moralsk vægt, end retten til privatliv (Thomson 1975, 313)¹¹. Således er retten til privatliv, frem for en isoleret ret, nærmere en samling, eller overlap fra, andre rettigheder, der forsøger individet med den nødvendige beskyttelse – dvs. når vi diskutere privatliv online, hvor vi ikke fysisk er, kan personrettigheder, i et omfang, blive ekskluderet. Vi må derfor efterlades som en form for ejendoms- og privatlivsret. Det må derved være muligt at anvende samme tilgang til personinformation, som dette afsnit anvendte i undersøgelse af dagbogen og naboens invasive ønske om at læse dagbogen. Det skal dog vise sig at Thomsons eksperiment, har overset en udfordring, som er nød til at blive håndteret, hvorved personinformation kan defineres som ejendom, og dermed blive placeret under ejendomsretten.

Ved at anvende Thomsons tankeeksperiment på personinformation, kan man beskrive dagbogsejeren som personinformationsindehaveren, men hvad personinformationen er i dette eksperiment, kræver en dybere undersøgelse. Det blev etableret tidligere at ejeren af dagbogen, besidder de medfølge ejerskabsrettigheder over bogen; udfordringen består dog i, om han også har ejerskabsrettigheder over *hvad* der står i dagbogen. Havde det været en fagbog, lad os sige Wittgensteins *Tractatus Logico-Philosophicus*, som ejeren ønskede at holde hemmelig, og derfor spærrede inde i hans sikkerhedsboks, for at beskytte den mod spionerende naboer, der selvfølgelig også ønsker at læse værket, da synes situationen at skrifte karakter. Det ville det ikke være passende at påstå at ejeren har ejerskabsrettigheder over indholdet i *Tractatus*; han har over bogen, men indholdet må stadig være Wittgensteins. Ejeren kan således kontrollere adgangen, brugen, osv. af hans udgave af bogen, og føle sin rettighed krænkede, hvis naboen anvender sit apparat til at læse hans *Tractatus*. Begynder naboen at citere fra *Tractatus*, kan ejeren af bogen mistænke at naboen har anvendt apparatet, men kan ikke vide dette med sikkerhed, idet *Tractatus*' indhold kan findes andre steder end i netop hans udgave. Begynder naboen derimod at citere fra dagbogen, kan ejeren uden skyggen af tvivl vide at naboen har anvendt apparatet på, eller på anden vis tilgået, dagbogen. Ifølge Thomsons ejendomsbaseret privatlivsret, er ejerens privatliv krænkede i samme grad om naboen anvender sit fjernlæsningsapparat til at læse *Tractatus*, eller til at læse dagbogen. Dette

---

¹¹ Her åbner sig en mulighed for en indvending, på baggrunden af at dette er et uberettiget induktivt hop, fra at gælde i ét, eller flere tilfælde, til at kunne gælde i alle, eller fleste tilfælde.

synes ikke at leve op til de krav, man kunne have til privatliv – at krænkelsen er lige stor om andre læser en andens filosofiske værk, jeg ejer, eller om de læser min dybeste tanker fra min dagbog. Der altså behov for en sammensmeltning, imellem retten til privatliv som distinkt ret, og ejendomsstiltgangen, for således både at kunne beskytte bogen, og indholdet. Dette kan udføres ved at undersøge konceptet intellektuel ejendom, idet dette kombinere det personlige (idéer, tanker, forestillinger) med et objekt (dagbogen, tegnene deri, osv.). Dette kan udføres ved en lockeansk tilgang kaldet 'mikset arbejde', som blive præsenteret i det næste afsnit.

For at gøre udlægningen af at den ejendomsbaserede privatlivsret mere relevant, både for dette speciale og for samtiden, må denne udfordring eksemplificeres vha. krænkelse i forbindelse med indhentning af personinformation. I stedet for individet ønsker at beskytte sin dagbog, ønsker han nu at beskytte sine personidentificerende informationer, og ikke fra naboen, men fra ondsindede hackere, som forsøger at indsamle disse informationer fra hans computer, og/eller smartphone. På dag 1 lykkedes det hackeren af tilgå computeren, og indhente information, men indhenter kun computerens modelnummeret.; ikke navn, alder, eller noget andet personinformation. Ejeren af computeren er opmærksom på at hackeren har været der, og erkender at kun modelnummeret er indhentet, som hans computer deler med alle andre computere af samme model. Ejeren opdaterer hans sikkerheden på hans computer, men anmelder ikke indbruddet. På dag 2 tilgår hackeren igen computeren, men denne gang indhenter han alle ejeres informationer, både ikke-personidentificerende og personidentificerende; adfærd på hjemmesider, digital dagbog, ideer, beskeder med venner og familie, navn, alder, arbejdsopgaver, osv.. På begge dage er ejerens information blevet indhentet, imod ejers vilje og uden samtykke, dermed er hans ejendomsret krænket, sammen med hans kontrol over viden om hans person. For Thomson er der på begge dage, udført krænkende handlinger, blot i større omfang på dag 2, idet mere ejendom er blevet taget, og dermed flere rettigheder krænket.

Det synes dog ikke tilfredsstillende at uinteressante, overflødige eller tilfældige informationer, som modelnummeret på ens computer, bliver beskyttet og behandlet på samme niveau, som informationer der uundgåeligt betyder mere for individet, som ideer, informationer om adfærd, osv.. Grunden til dette findes i forskellen på hvordan visse information er *bundet* til individets *identitet* (Floridi 2013, 247). Indledningsvis til det overordnede teoriansnit, blev forskellen på ikke-personidentificerende - og personidentificerende information afklaret, men individbundet information kan være begge af disse, dog betyder disse informationer mere for individet. Dette

skyldes at de synes at *konstituere* individet, frem for være arbitrære *labels*, som er pålagt individet (ibid., 247). De arbitrerer informationer, har intet ontologisk bånd med individet; selvom de kan være ift. Databeskyttelseforordningen følsomme. Sådanne informationer er foræret til individet af fx banken, eller staten, og kan have store konsekvenser hvis mistet eller stjålet, men har ingen forbindelse til individets *væren*, eller fortolkning individets *væren* (ibid., 247). Modsat er konstituerende informationer vigtigere for individet idet de er knyttet til individet, hvilket også gør disse informationer svære at adskille sig med. Ifølge Luciano Floridi er det ikke muligt at betegne disse informationer som 'ejet' af individet, i samme forstand som materielle ejendom kan ejes, men nærmere som noget tilhører individet, eller som individet besidder, fx kroppen eller følelser (Floridi 2013, 244).

Med denne afklaring, fremstår det mere fornuftigt at de fleste hellere vil have deres kreditkort informationer stjålet, end deres dagbog. Selvom dette umiddelbart fremstår som en kontrast til den ejerskabsbaserede privatlivsudlægning, da behøver dette ikke være tilfældet. Floridis opdeling frembringer blot forskellen på ejendom med affektionsværdi, og ejendom uden – enhver person har ejet et objekt, som har haft stor værdi for netop dem, men næppe ret høj værdi for andre. Når man lader disse objekter indgå på markedet, vil affektionsværdien indgå i prisen, sælger ønsker for objektet. Dette betyder ikke at dine højere affektionsværdi til netop dette, gør at du ikke ejer det – man kan stipulere om man *kun* ejer det, dog forudsætter affektionsværdien stadig ejerskab. Derover må enhver udlægning af ejerskab, kunne tilskrive ejeren af objektet, informationerne, eller kroppen, ejerskabsrettigheder, usanset hvad han rangere disse ift. personlig værdi. Muligheden for individuel prissætning af ens personinformationer, vil kunne efterkomme dette behov – mere om dette i afsnit 4. Det er dog først nødvendigt at bestemme hvilken type ejendom personinformationer kan være; derfor vil dette speciale konceptualisere personinformation som immateriel ejendom, for at efterkomme det tredje krav, for muligheden af et personinformationsmarked.

Det er i dette afsnit blevet etableret at hvis retten over et objekt kan krænkes, da må det først ejes, dvs. nogen har ejendomsrettigheder over det. Idet ejendomsrettigheder kun beskytter ejendom, må det krænkede objekt være ejendom. Retten over personinformationer kan krænkes, hvilke indebærer det først må ejes, hvilket betyder nogen har ejendomsrettigheder over informationerne, hvilket medfører at dette er en type af ejendom. Dette tilfredsstillende således andet krav til personinformationsmarkedet.

3.2 Personinformation som immateriel ejendom

Dette afsnit vil redegøre for konceptet *intellektuel ejendom*, med formålet at lade personinformation tage en markedsparat form, således at personinformation ikke bliver opfattet som noget der transcenderer individets greb. Dette kommer i forlængelse af afklaringen af privatliv som kontrol, og privatlisretten som sammensmeltet med ejendomsretten, der således tillader denne tingsliggørelse af personinformationer. Intellektuel ejendom falder inden domænet af immateriel ejendom, og er typisk karakteriseret ved originale ideer og tanker (Moore & Himma 2018, Intellectual Property). I forhold til rettigheder, er beskyttelsen en anelse udfordrende, hvorfor intellektuel ejendom primært bliver beskyttet af den fysiske manifestation af fx ideen. Der forefindes dog alligevel flere forskellige lovmæssige begreber som inkluderer den immaterielle del; fx Copyright, patenter, og forretningshemmeligheder (Moore & Himma 2018, Intellectual Property). I den forbindelse har man i mange århundreder diskuteret det lovmæssige og moralske fundament for intellektuel ejendom, og beskyttelsen heraf. Især tre positioner er værd at nævne; den personlighedsbaserede -, utilitaristiske -, og den lockeanske tilgang (ibid., Intellectual Property). Dette speciale vil redegøre for den lockeanske tilgang, som vil levere den moralske autoritet til at kunne kræve ejerskab over personinformationerne, individet er i besiddelse af. I den forbindelse kan informationerne undersøges som værende individets forretningshemmeligheder, hvilket vil forsørge individet med flere muligheder ift. handel med disse informationer, samt levere en højere grad af kontrol over informationerne til individet. Dette har også potentialet til at tilskrive personinformation med den rette form for værdi, således individer ikke blindt afleverer personinformationer, uden at kende den værdien disse bærer, både for dem selv, men også for virksomheden som indhenter informationerne. Dette vil blive relevant i udformningen af personinformationsmarkedet som moralsk acceptabelt, hvilket bliver klargjort i afsnit 4.

3.2.1 Den lockeanske tilgang

Denne tilgang er baseret på ideen, om at individer har krav på produktet af deres arbejde, dvs. bearbejdningen af noget materiel, må være ejet af arbejderens, som har behandlet materialet. I denne forstand indgår individet i en række af frivillige handlinger; arbejde, overvejelser, ideer, osv., i bearbejdningen af noget materiel, og produktet af disse handlinger er således arbejderens. I den lockeanske opfattelse er arbejde, en stræben imod menneskelig trivsel og fremgang, og er én af de tre begrænsninger Locke placerer på overtagelsen af ejendom (Moore & Himma 2018, Intellectual Property). Den anden består af en spildsbegrænsning, hvilket vil sige at overtagelsen af ejendom,

skal begrænses til overtagers evne til at bruge ejendomme til fulde; dvs. et krav på en ejendom skal foregå uden spild af værdi, som kan være brugbar for liv og menneskelig udvikling. Den tredje begrænsning kaldes også for Lockes *proviso*, eller "*enough and as good*" betingelsen, som består i at overtagelsen, individet ønsker at lave, skal give det individet ønsker, uden for fornægte andre det sammen, og dermed påvirke dem i negativ forstand (Moore & Himma 2018, Intellectual Property). Ifølge Locke er individer 'selvejere', idet individer ejer deres egen krop og arbejde. Dette betyder at hvis individet bearbejder et uejede objekt, pålægger individet objektet med noget der er hans, arbejdet, som efter udført arbejde ikke kan adskilles igen. Arbejderen får således kontrolrettigheder, over det uejede objekt, igennem hans arbejde på objektet. Med andre ord består den lockeanske udlægning af arbejde, og ejerskab af dette arbejde og krop, i en arbejds-objekt sammenblanding; således at bearbejdelsen af det uejede er en anvendelse af en rettighed, der i bearbejdelsen, ekspanderer til også at inkludere objektet (ibid., Intellectual Property).

Når det gælder intellektuel ejendom, skal disse betingelser også påføres. Da opdagelsen og udviklingen af ideer, værker, osv., tager tid og evner, som skal trænes af individet, hvilket betyder at ejendommen, ifølge den lockeanske model, må være arbejdet. Dermed hvis individet bearbejder noget fælles ejendom, da bliver dette arbejderens ejendom, igennem arbejdet på dette objekt (ibid., Intellectual Property). Lad arbejdet på Facebook være et eksempel: her bearbejder individet indtryk fra andre brugere, og fra entiteter i den fysiske verden, hvorefter disse indtryk bliver kondenseret, blandet med holdninger og fortolkninger, og derefter delt som opslag på Facebook. Selskabet vil påstå opslaget er deres; det er udviklet og delt på deres portal, hvor de har kontrol over hvem der ser opslaget, osv. Den lockeanske model derimod vil påstå at brugeren besidder ejerskab over opslaget, som ved delingen i et omfang frafalder, men er stadig brugerens idet denne har bearbejdet Facebooks portal, indtryk og informationer, for at kunne konstruere opslaget. Man kan dog argumentere for at der egentlig er tale om fælles ejerskab om opslaget, mellem brugeren og Facebook. Da hverken brugeren eller selskabet ville have noget produkt (opslaget) uden modparten, burde de dele ejerskabsrettigheden, og fordele denne baseret på deres individuelle bidrag (Cheneval 2018, 4).

Skabelsen af intellektuel ejendom sker ved en bearbejdelse af en lang række elementer; uddannelse, litteratur, samtaler, erfaringer, indtryk fra forskellige steder, og allerede frigivet information. Bearbejdelsen og samlingen af alle disse skaber noget eksklusivt, som kun er kendt af skaberen. Efter skabelsen af den intellektuelle ejendom, kan ejer som følge af ejerskabet, holde fx opfindelsen, hemmelig for resten af menneskeheden; dette stopper dog ikke andre for at forsøge at

forbedre på samme uejede, eller fælles, objekt, og udvikle deres egen opfindelse. Med andre ord har opfinderen kun ejerskab over opfindelse; ikke det uejede produkt. På denne måde kan fx Appel bearbejde plastik, metal, osv. til at skabe et design, som de nu kan sælge produkter på. Designet er Appels intellektuelle ejendom, de således kontrollerer, hvorved en præcis kopi af dette design, vil være en krænkelse af Appels rettigheder over denne ejendom; helt specifik en copyright krænkelse (Moore & Himma 2018, Intellectual Property). Selve Appel logoet og navnet er et varemærke, som fungerer som garant for fx kvalitet, af produkter som bærer varemærket. Ved salg af et Appel produkt, køber man således en manifestation af den intellektuelle ejendom; ikke selve ejendommen, selvom denne er skabt på baggrund af fælles, eller uejede, materiale. Køberen er således afgrænset i sin brug af det købte; han må ikke kopiere, sælge som sit eget, osv., og ej heller må nogen anden, trods den intellektuelle ejendom kun eksisterer på baggrund af fællesejet teknologi, materialer, osv. Den lockeanske model, inkluderer således brugen af aftaler, eller kontrakter (ibid., Intellectual Property), hvor skaberen af den intellektuelle ejendom, kan sælge begrænsede rettigheder til ejendommen.

Antag at en ven opfinder en ny løsning på tilstoppede afløb, som jeg ønsker at gøre brug af. Vennen har fuldstændig kontrol over løsningen; han kan vælge ikke at dele den med mig, eller ekskludere visse ingredienser eller handlinger, for sikre at løsningen kun kan anvendes af ham. Løsningen anvender vand og en række specielle aktiviteter, som vennen igennem flere års mislykkedes forsøg, korrektioner, og gentænkninger, har perfektioneret. Jeg ville stå overfor en udfordrende mission, hvis jeg skal overbevise ham om, at fordi hans løsning anvender vand, da er løsningen ligeså meget min, som det er hans. Vennen har altså et ejerskab i løsningen, selvom jeg både har vandet og kroppen til at udføre aktiviteterne, da må det forsat være *hans* løsning – hans forretningshemmelighed. Derfor hvis jeg ønsker at gøre brug af løsningen, er vennen og jeg nød til at indgå en form for aftale, om specifikke brugsrettigheder, som tillader mig at anvende løsningen i et omfang, men ikke dele løsningen, medmindre dette indgår i aftalen. Hvis jeg forbryder mig på aftalen, og fx deler løsningen, laver jeg en moralsk forbrydelse imod vores aftale, og krænker således hans ejendomsret, og retten til fortrolig som findes i vores aftale. Hvis jeg ikke ønsker at acceptere kravene vennen stiller i aftalen, kan jeg selv udvikle en løsning, henvende mig til en løsning uden betingelser, eller leve med mine stoppede rør.

Disse aftaler er dog ikke uden udfordringer, når løsningerne, eller opfindelserne, bliver så indlejret i samfundet, eller den ene part i aftalen, ikke er klar over hvad han betaler for brugen af løsninger. Et mere passende og understøttende eksempel, for dette speciale, kan præsenteres med

Facebooks nyhedsalgoritme. I dette tilfælde har Facebook udviklet en algoritme, som udvælger 'relevante' opslag, generet af brugerne, på baggrund af den personinformation, brugerne selv giver; hjemby, nuværende bopæl, interesser, kommunikation med venner, osv. (Vallor 2016, Social Networking and Ethics). Denne algoritme er ejet af Facebook som en forretningshemmelighed, og er yderst nødvendig for Facebook karakter som socialt medie. Der forekommer dog en udfordring i forhold til algoritmer som disse, hvorfra man kan forestille sig fordømmelsen af personinformationsmarked stammer fra. Facebooks algoritme er nemlig en intellektuel ejendom, men frem for at være en forbedring eller opfindelse på *baggrund* af fælles eller uejet materiale, er udnytter den ejede personinformationer, til at udføre dens virke – uden leverancen af informationer, er algoritmen nytteløs; omvendt med meget information, bliver den mere effektiv. Facebook har altså et incitament for at indhente så meget personinformation som muligt, for at kunne forbedre deres tjeneste, ved personificering, osv.. Grunden til fordømmelse kan findes vha. af de to sidste lockeanske betingelser for arbejde og ejerskab. Når Facebook indhenter personinformation, indhenter de så meget de overhovedet evner, også mere end nødvendigt for brugerens oplevelse og algoritmens funktion. Yderligere kan de også tilbageholde evt. generet personinformation fra at blive anvendt af andre, også ophavsmanden til informationen, end Facebooks samarbejdspartnere. Dette er sammenligneligt med at Facebook sælger en bonde en plov, og ved aftalen binder ham til kun at sælge høsten, på bestemte markeder. Dette er dog indenfor Facebooks rettigheder, givet at personinformation, på nuværende tidspunkt, ikke er karakteriseret som individets ejendom. Kombineret med at anvendelse af Facebook er på en aftalebasis, som dikterer at indhold generet på Facebook, er ejet af Facebook – dette er dog formindsket i forbindelse med de nye retningslinjer fra General Data Protection Regulation (GDPR) (Salon 2018). Aftaler om forretningshemmeligheder, kan altså være udfordrende hvis aftaledeltagerne er ulige, eller at samtykket fra køberen af brugsrettighederne til hemmeligheden, ikke er så informeret som ham burde. For at udligne magtforholdene i sådanne aftaler, og gøre personinformation kompatibel med markedsforhold, er det relevant at omringe personinformation, med mere end et krav på privatliv (Cheneval 2018, 2). Dette speciale vil derfor lade personinformation, blive omfattet af reglerne for både for privatliv, og for ejendom og forretningshemmeligheder, således individet i højere grad kan beskytte sig imod selskaber og staten.

3.2.2 Personinformation som kvasi-forretningshemmelighed

Idet virksomheder gør stor brug af deres udviklede forretningshemmeligheder, patenter osv., og i stor grad anvender deres ressourcer for at beskytte dem, kan det overvejes om personinformation vil modtage samme omtanke, hvis disse også bliver behandlet som fx forretningshemmeligheder ejet af individet. I den forbindelse, vil det også være passende at tilskrive strengere krav til indhentningen og behandlingen personinformationer, som traditionelle privatlivs teser har svære ved at opretholde, uden at skabe forøget modstand i bevægelsen af informationer, eller begrænse individets adfærd på internettet. Der forekommer uundgåelig en større friktion i informationsbevægelser, ved en introduktion af individet ejerskab over personinformationer, end er tilfældet nu, uanset omfanget af tilføjet regulering på området, eller definerings af privatlivsrettigheder. Ikke desto mindre må det være muligt, både at have en nogenlunde fri bevægelse af information, til gavn for virksomheder, og på samme tid sikre individets kontrol og kompensation, for den værdi kan skabe virksomheder på baggrund af individers personinformation. Dette speciale foreslår derfor at tilskrive udvekslingen af personinformationer reglerne for forretningshemmeligheder, både når de handles på et informationsmarked, men også når individer ikke ønsker dette.

Som berørt i tidligere afsnit, består forretningshemmeligheder af information, udvundet i en længere eller kortere proces, som beskriver viden, der ikke er generelt kendt, eller tilgængelig for andre under normale omstændigheder (Bottis & Bouchagiar 2018, 207; Moore & Himma 2018, Intellectual Property). Informationer behøver ikke at være manifesteret i nogen specifik udformning, eller have et endnu specifikt anvendelsesområde, for at kunne være en forretningshemmelighed. Denne slags hemmeligheder, er traditionelt forskellige slags produktionsprocesser, en formel på ny kemisk forbindelse, eller et kundekartotek (Bottis & Bouchagiar 2018, 207), og har en form for kommerciel værdi, både i sin anvendelse, men også i selve ejerskabet. Den adskiller sig fra andet intellektuel ejendom i virksomhedsøjemed, idet ejeren af forretningshemmelighederne besidder en separat ret over disse hemmeligheder; dvs. er beskyttet fra tvangssalg, eller medsalg, ønsker ejeren ikke at sælge – dette er en essentielt i diskussionen af *mulighedsteser*, som bliver diskuteret i afsnit 5.2 (ibid., 207). Dette betyder at hvis virksomheden går konkurs, og kreditorerne ønsker lånene tilbagebetalt, er forretningsejeren ikke tvunget til at sælge hemmelighederne. Ejeren af forretningshemmeligheden besidder rettigheder, som deler karakter med de to udlægninger af privatlivsrettigheder, og er betinget af samtykke, som dette speciale tidligere har redegjort for. Det er vigtigt at understrege en essentiel pointe fra afsnit 3.2.1 og 3.2.2, nemlig at rettigheder, som rettigheder over forretningshemmeligheder, er specifikke

rettigheder, og ikke generelle rettigheder. I kraft af den specifikke ejendomsrettighed har rettighedsindehaver en række ejendomsrettigheder i forhold til hans ejendom, heri kontrolrettigheder. Dermed betragtes det som ulovligt at indhente forretningshemmeligheden uden ejerens samtykke, ligesom det ikke er lovligt at have adgang eller kopiere hemmeligheden, eller dele af hemmeligheden ud fra hvilket hele hemmeligheden, kan deduceres, uden ejerens udtrykkelige samtykke (Bottis & Bouchagiar 2018, 208). Overtrædelser af disse rettigheder forekommer typisk ved brud på fortrolighedsaftaler, hvor en medarbejder er blevet givet begrænset rettigheder over anvendelsen af hemmeligheden, men efter afskedigelse har medarbejderen delt hemmeligheden med fx konkurrenten. I sådanne tilfælde har både den tidligere medarbejder, og konkurrenten, forudsat at denne vidste ved overtagelse af hemmeligheden, at dette var en forretningshemmelighed, forbrudt sig på hemmelighedsejerens rettigheder (ibid., 208). I forlængelse af dette har ejeren dog stadig muligheden, som med andre rettigheder, for at overdrage, fraskrive, eller sælge, den specifikke rettighed, samt udstede begrænsede rettigheder til fx medarbejdere (ibid., 208). Idet hemmeligheden har kommerciel værdi, kan også bedst handles på et kommercielt, monetær marked, hvor parterne forstår dens værdi – dette er også målet for handlen med personinformation, idet kendskab til værdien af personinformationer, kan agere selvregulerende i markedet, således chancen for at informationsindehaveren, sælger for billigt, eller unødvendigt, formindskes. Yderligere vil sådan et marked også sikre overholdelse af aftaler mellem parterne, således virksomheder ikke overbruger personinformationer – dette bliver udfoldet i større omfang i afsnit 4.

For at personinformation kan behandles som kvasi-forretningshemmeligheder, må de to have en række fællestræk; en analogi må altså etableres. Når personinformationer bliver indhentet fra privatindivider, er disse informationer ikke kendt af den brede befolkning – det er usandsynligt at befolkningen har generel kendskab til fx musiksmag. Når fx Spotify, en musikstreaming tjeneste, tilbyder forskellige slags playlister med forskellige slags kunstnere, kan en musiksmag isoleres, baseret på brugerens interaktion med numrene på playlisten; hvilke numre og kunstnere bliver sprunget over, hvilke bliver genhørt, osv.. Musiksmagen er således et produkt af brugerens omhyggelige bearbejdning af mange forskellige numre, kunstnere, og genre. Kombineret med at brugeren har givet Spotify sit navn, som muligvis er blevet konverteret til et ID nr., har brugeren generet personinformation (lytningshistorik + musiksmag + navn (muligvis også geolokation)), ved brugen af tjenesten (Bottis & Bouchagiar 2018, 208). Brugeren har givet tilladelse til Spotify må

anvende dette brugergenereret indhold, som de kalder *Voluntary Music Data*, til hvad de ønsker (indenfor et lovlig omfang) (Spotify 2018 – Privacy Policy). Denne information assisterer selskabet i at beslutte hvilke kunstnere de skal fremme på tjenesten, købe mere musik af, osv., som på sigt kan genere flere kunder. Andre selskaber har ikke adgang til, hverken algoritmen eller personinformationerne genereret af brugerne, idet Spotify betegner begge som forretningshemmeligheder, som skal sikres fra andre. Idet personinformationerne kan holdes hemmelige for kommercielle årsager, opfylder dette ét af kravene til at være forretningshemmeligheder. Disse informationer er genereret ved brugerens arbejde på musikken, opfylder de det også lockeanske krav til overtagelse af ejendom ved arbejde – hermed ikke sagt brugeren har ejendomsret over musikken, men derimod sorteringen af musikken, som udgør hans musiksmag. Det kan således konkluderes at personinformationerne Spotify besidder, er 1) forretningshemmeligheder idet de tilbageholdes, ikke generelt kendt, og har kommerciel værdi, samt 2) ejet af brugeren (Bottis & Bouchagiar 2018, 208).

Endeligt er det essentielt, for at kunne etablere et grundlag til et moralsk acceptabelt personinformationsmarked, at individet ikke mister beskyttelse ved at lade personinformation blive handlet under samme reguleringer som forretningshemmeligheder. Det er med forretningshemmeligheder, som det er med personinformation; de er dækket af specifikke rettigheder (ibid., 208). I forbindelse med salg, eller overdragelser, vil der gælde visse betingelser, som sælger kan bestemme, og køber vil kunne afvise, hvis han/de ikke finder kravene passende. Dette betyder at ved salget af specifikke personinformation, indgås en aftalen som dikterer en række anvendelsesforhold, hvilket kun kan ændres ved informationsgivers samtykke. Dette åbner muligheden for denne person at genforhandle prisen, for fx virksomhedens fortsatte brug af hans informationer (ibid., 208). Dette afskille sig fra status quo, idet personinformationsindhentning på nuværende tidspunkt fungerer med en *opt out* løsninger, som betyder brugeren skal vælge *ikke* at have deres personinformationer indhentet og videresolgt, samt aktivt skal anmode om at få disse informationer slettet fra forskellige virksomheder (Datatilsynet 2017, 14). Yderligere har brugere i dag kun muligheden for at afvise indhentningen, eller give samtykke til det – givet den massive økonomiske vækst virksomheder kan have på baggrund af personinformationer, må individer have flere muligheder en disse to. Et personinformations marked vil formidle disse muligheder, og regulere uretmæssige fordelinger af værdi fra personinformationer.

Selvom personinformation nu er afklaret som kvasi-forretningshemmeligheder, kontrolleret af individet, under kontrolbaseret privatlivsret, og på samme tid ejet af individet, under anvendelse af

ejendomsrettigheder på privatlivsbeskyttet objekter, da skal det stadig etableres om det er moralsk ansvarligt at lade personinformationer blive inkluderet i et marked. Nogle modstandere af markeder som et personinformationsmarked, indvender at nogle objekter og services, trods ejet af individet, ikke skal forhandles på markedet, grundet enten en inhærent grænse i objektet, eller umoralske konsekvenser for sælger (Satz 2010, 116-209). Der må naturligvis redegøres for teori, som kan besvare sådanne indvendinger, og dermed lade personinformationsmarked, hvis ikke med det samme så efter regulering, være et moralsk acceptabelt marked.

3.3 Markedssamfundet og regulering

Dette afsnit vil redegøre for Brennan & Jaworski's argumenter angående markedets grænser. De argumenterer fra udgangspunktet at det moderne samfund i forvejen er et markedssamfund, og diskussionen om hvorvidt markeder skal have en dominant plads i vores samfund, egentlig er ovre (Brennan & Jaworski 2016, 4). Diskussionen er dermed vendt imod hvilken form for markedssamfund man ønsker; hvor meget staten skal regulere, hvilke rettigheder er nødvendige, og hvordan, og hvor meget, staten skal beskytte borgere fra markedstilstande. Sådanne spørgsmål kan være relevante når man som virksomhed driver forretning, eller når man som privatperson deltager i et sekundært marked, som fx aktiemarkedet. Lad os tage finanskrisen i 2011; flere, især vestlige, regeringer besluttede som reaktion på ustabile bolig- og finansmarked, at redde flere banker og selskaber (i Danmark kaldte vi den 'bankpakken'), som skulle beskytte borgerne mod at bankerne ville have udlån tilbagebetalt fra borgene. Dette ville have forårsaget en endnu større krise. Selskaber fik altså hjælp fra staten, til at rydde op efter det rod, selskaberne selv havde lavet, men grundet deres potentielle negative påvirkning på borgerne, vurderede de fleste regeringer at en redning var nødvendigt – til trods fra regeringen i bl.a. USA længe har levet efter mantraet; markeder regulerer sig selv. Den statslige redningspakke eksemplificere både hvordan statens indblanding kan have stor effekt på hvordan markedet opfører sig, men også at et marked kan have stor påvirkning på individer, selv dem som kun deltager i markedet meget perifert. Selvom en diskussion om dette kunne være interessant, er et andet spørgsmål dog mere relevant, både for Brennan & Jaworski og dette speciale, nemlig; hvad må sælges, og hvad må ikke sælges (ibid., 4). Skal det fx være acceptabelt at gamble på (hvilke aktiemarkedet i sin essens er) om boligmarkedet går ned, eller om USA bliver ramt af terror indenfor en periode? Hvad med børnearbejde og prostitution – på den ene side synes det moralsk uacceptabelt at børn må arbejde, og nogle vil prostituere sig, men et forbud på markedet resultere i udsultningen af forældrelose, og

reduktion i frihed for kvinder¹². Markeder kan altså synes forfærdelige, men have værre konsekvenser ved forbud. Markeder som vækker denne form for afsky, er længe blevet diskuteret af markedskritikere, som Debra Satz, Simon Rippon og Michael Sandel, hvor disse markeder har fået betegnelsen *Noxious markets* (Satz 2010, 91). Disse kritikere argumenterer imod en kommerialisering af visse varer, services eller arbejde, da dette vil ende i fx udnyttelse, en tingsliggørelse af kroppen, eller et forværret situation for visse individer og grupper. Disse kritikere vil også levere to af indvendingerne imod et marked i personinformation, som vil blive diskuteret nærmere i afsnit 5. Det forestående teoriafsnit vil redegøre for relevant teori på markedsområdet, omhandlende markeders moralske karakter, for derved at kunne etablere personinformationsmarkedet som muligvis moralsk acceptabelt i afsnit 4. Afsnittet vil bestå af to dele, som redegør for Brennan & Jaworski's konceptuelle ramme, beskrevet i bogen *Markets without limits*.

3.4.1 Umoralsk ejerskab, cirkumstantielle grænser, og inhærent grænser

For at kunne undersøge om der eksisterer visse objekter, som der ikke bør være et marked for, også kaldet for et markedsomfang, må det være nødvendigt at undersøge, hvad der kan afgrænse et marked. Brennan & Jaworski undersøger tre former for grænser, som præger debatten om markeders grænser. Disse tre begrænsninger kaldes for a) *Wrongful possession*, b) *incidental limit*, og c) *inhærent limit* – disse oversættes til a) umoralsk ejerskab, b) cirkumstantiel grænse, og c) inhærent grænse (Brennan & Jaworski 2016, 12-15). Undersøgelsen af disse tre foreslåede grænser, leder til forfatterens hovedargument, som dette speciale vil forsvare i tilfældet med salg af personinformation, nemlig at hvis jeg må forære personinformationer væk, må jeg også sælge personinformationer. På samme tid vil afsnittet levere begrundelse for at kunne undersøge indvendingerne til informationsmarkedet, som cirkumstantielle grænser, frem for inhærente grænser. Det vil sige at indvendingerne imod markeder som disse, henvender sig til markedets umoralske omstændigheder, og altså beror sig på en inhærent grænse i personinformation.

Det følgende afsnit vil redegøre for grænserne, og derefter acceptere eksistensen af grænse A og B, men ikke C.

A) Det umoralske ejerskab består i at markedet er forkasteligt grundet ejerskabet af selve varen - ikke fordi den bliver solgt. Man bør ikke have et marked indenfor hævnporno, fordi pornografisk

---

¹² *The Added Option Objection*, som bliver antydnet her, vil blive præsenteret og diskuteret i afsnit 5.2, som indvending imod et marked i personinformation.

materiale af uvidende individer ikke bør være i nogens besiddelse, og derfor ikke burde blive handlet med, eller foræret væk. Samme gælder for markeder indenfor atomvåben, børneporno, og lignende. Fælles for disse er, at varens umoralske karakter bærer konsekvensen, at et marked med varen heller ikke bør eksistere.

B) Den cirkumstantielle grænse findes når visse omstændigheder gør at markedet bliver moralsk forkasteligt. Sådanne tilfælde findes når en varer gerne må ejes, og under normale omstændigheder, også må handles (Brennan & Jaworski 2016, 15). Et sådan tilfælde kan forekomme ved indhentning af personinformation, til brug i folkepolitik. Undersøgelser i borgers politiske orientering, købsvaner, bopæl, osv., har været anvendt af politikere i mange år - også før informationsteknologier gjorde det lettere. Disse informationer bliver købt fra bureauer, som er specialiseret i indhentning og analyser af store mængder information. Det synes intet umoralsk i at politikere forsøger at afstemme deres politik, ved at undersøge de mennesker de repræsenterer. Dog synes det at være en anden sag hvis disse oplysninger er indhentet på en umoralsk måde, at informationen bliver anvendt til at styre befolkningen, eller til at målrette indsatser mod bestemte befolkningsgrupper. Handlen med informationen om borgere synes ikke, i sig selv, som at have en umoralsk karakter, men hvis indsamlingen er blevet gjort ulovligt eller anvendelsen er umoralsk, er situationen en anden. Den cirkumstantielle grænse er således en afgrænsning af markeder, som er moralsk forkastelige, fordi de anvendes under umoralske omstændigheder – disse synes dog at kunne reguleres væk.

C) Den inhærent grænse postulerer at nogle objekter besidder en iboende grænse, som gør dem moralsk forkastelige at handle. Disse objekter må individer gerne eje, men salget af objektet har en umoralsk karakter. Nogle anti-kommercialiserings fortalere har forsøgt at argumentere for at et marked med valgstemmer, organer, eller prostitution (salget af kroppen) er af sådan en karakter (Satz 2010, 139 + 192)¹³. Det er primært denne grænse som er værd at undersøge, når vi forsøger at bestemme hvilke objekter som bør have et markedsforbud (Brennan & Jaworski 2016, 14). Det er dog også denne grænse Brennan & Jaworski argumenterer for ikke eksisterer. Altså at en varer kan være moralsk acceptabel at eje, men ikke at købe og sælge, fordi der ligger noget inhærent i den varer eller handling, som man ikke må sælge. Deres hovedargument udspringer af et modargument til denne grænse. Argumentet består af 1). Må du eje varen, må du forære den væk, og 2). Må du forære varen væk, må du også sælge den. Da det ikke er forsvarligt at forære noget væk, du ikke

---

¹³ I det begrebsafklarende afsnit af dette speciale blev donationsmarkeder inkluderet i markedsdefinitionen – Satz acceptere ikke at dette er tilfældet, hvorfor hun ikke modsætter sig et system af organdonation, men derimod kun for-profit handler med organer (Satz 2010, 190)

ejer (fx det er forkert at forære min mor en iPad jeg har stjålet – i kraft af grænse A, præsenteret tidligere), må præmis 1 være inkluderet i præmis 2. Således kan argumentet opsummeres i en konditional :

Hvis jeg må gøre X gratis, må jeg gøre X for betaling (Brennan & Jaworski 2016, 16).

Du må have sex med andre gratis, må have sex med andre for penge. Når kritikere påstår at prostitution er udnyttelse, findes forkasteligheden i udnyttelsen, ikke at prostitution inhærent er forkert. Hvis sex er acceptabelt gratis, må det følge at sex er acceptabelt at sælge – i salget må befinde sig en accept af transaktionen, som, begrebsligt, umuliggøre udnyttelse. Der eksisterer selvfølgelig omstændigheder, som beskrevet i grænse B), som kan gøre det forkert at sælge sex – hvis køber har svoret troskab til sin kone, hvis salget bliver udført ufrivilligt, osv. Den umoralske karakter findes dog stadig ikke i selve salget, men nærmere i utroskabet eller tvangen – det er heller ikke acceptabelt at være utro gratis, eller have sex imod vilje gratis. Ligeledes, som dette speciale vil forsvare, er det heller ikke forkert at handle med personinformationer, hvis man, som nu, må forærer dem væk. Også her eksisterer der omstændigheder, som kan forårsage at handlen får en umoralsk karakter, men også her er det omstændigheden som bærer karakteren, ikke handlen. Disse omstændigheder kan få et marked, eller en handel, til at fremstå umoralsk, men hvor det i virkeligheden er en, eller flere, omstændigheder, der har den umoralske karakter. I den forbindelse kan der isoleres især tre omstændigheder, som påvirker denne karakter.

3.4.2 Tid, sted, og måde

Flere af argumenterne imod visse markeder, er misledet idet de ikke orienterer sig imod *at* disse markeder eksisterer, men nærmere *hvordan* de eksisterer (Brennan & Jaworski 2016, 33). *Hvordan* omstændighederne inkluderer tre elementer; *time* (tid), *place* (sted), og *manner* (måde). Disse er selvfølgelig cirkumstantielle grænser for markeder, idet alle tre er foranderlige ved påvirkning, enten fra statslig regulering eller fra markedets deltagere, samt intet fortæller om markedets inhærente karakter. For at bedst kunne forklarer de tre omstændigheder, vil der blive anvendt en række cases, som vil eksemplificere omstændighederne.

Tilfældet med tid består af salget af en varer vækker foragt, når timingen for dette salg er foragtelig. Forestil dig en ven i din vennegruppe begår selvmord, på baggrund af en længere periode med udiagnosticeret depression. Til vennens begravelse, deltager en psykolog, som vælger at benytte muligheden til at markedsføre sit depressionsdiagnoseprogram til begravelsens gæster. Der

synes intet galt i at han gør opmærksom på at depression kan forebygges - få ville modsige sig at opmærksomhed på uopdaget psykisk sygdom er en moralsk forkert ting at gøre, ej heller at sælge psykologhjælp. Det er simpelthen i timingen, eller mangel på samme, som psykologen anvender, det moralsk forkastelige befinder sig (Brennan & Jaworski 2016, 32). Et mere relevant eksempel for dette speciale kunne være, at psykologen deler spørgeskemaer om genetisk psykisk sygdom, ud til begravelsens deltager, som bliver belønnet med en tur på et spa-resort, hvis de udfylder den. I dette tilfælde er psykologen i gang med at købe informationer af begravelsens deltager, hvilket, under andre omstændigheder, ikke har en umoralsk karakter. Deltagerne vil formentlig gerne besvare spørgeskemaet på et senere tidspunkt. Den umoralske karakter findes i at timingen for handlen, ikke er den rette.

For at demonstrere omstændigheden 'sted', anvender Brennan & Jaworski Jesus' rømning af et tempel. I fortællingen mister Jesus besindelse, vælter de handlendes boder, og smider dem ud, da templet er til at bede i, ikke til at sælge varer i (ibid., 32). Der er intet galt i at købmændene sælger deres varer; stof, fødevarer, osv., men derimod at de gør dette et forkert sted. Der findes altså handlinger som er umoralske at udføre visse steder, fordi omstændighederne tilhørende dette sted, ikke er passende til aktiviteten. Et tempel er sådan et sted, hvor købmandsaktivitet, ifølge Jesus, er moralsk forkasteligt – det er dog ikke svært at forestille sig, at hvilken som helst anden aktivitet end at bede, havde provokeret Jesus ligeså (ibid., 32). Ligeledes kan erhvervsdrivende udveksle erfaringer om kundebevægelser (i.e. adfærdsinformation som besøgstid, indkøbsbeløb, osv.) – mennesker udveksler erfaringer hele tiden; det er en af de kvaliteter, mennesker anvender til at beskytte sig selv og hinanden. Problemet opstår når de udveksler disse kundeerfaringer, på den dødende vens hospitalsstue; der her burde samtalen være enten med vennen, eller relevant for vennen. Formålet med undersøgelsen af sted som omstændighed, består i at aktiviteten er irrelevant for den moralske dom – den findes udelukkende i stedet hvor aktiviteten finder sted.

Den sidste *hvordan*-omstændighed består i måden handlen, eller markedet, foregår på. Brennan & Jaworski foreslår syv dimensioner, som man kan justere markedet på (ibid., 39):

- 1) Deltagere – køber, sælger, mellemmand osv.
- 2) Valuta – penge, byttehandel, kryptovaluta, gavekort, osv.
- 3) Pris – høj, lav, middel
- 4) Distribuering – hvor meget får hver deltager, i forhold til andre
- 5) Handelsmetoden – auktion, lotteri, loppemarked, osv.
- 6) Betalingsmetode – løn, drikkepenge, donation

7) Handelsmotiv – profit, non-profit, velgørenhed, osv.

Formålet med at redegøre for disse dimensioner, består i at en forandring på disse dimensioner, som også kaldes en markedsregulering, kan afvise holdbarheden af anti-kommercialiserings argumenterne. På denne måde skal det blot være muligt at mindst én forandring, på mindste én af disse dimensioner, fjerner den moralsk forkastelige omstændighed som markedet besidder. På samme tid skal et argument imod kommercialiseringen, ikke blot vise at markedet besidder én moralsk uacceptabel dimension, men nærmere at alle mulige varianter af dimensionerne, er moralsk uacceptable. Dette betyder at hvis en handel fremstår udnyttende, da skal det ikke være muligt, ved regulering på nogle af de syv dimensioner, at fjerne den udnyttende karakter, før man kan dømme handlen som moralsk forkastelig.

I tilfældet med kommercialisering af sex, prostitution, er deltagerne relativt fikseret, en køber og en sælger, dog kan en mellemmand også indgå. Motivet for deltagerne kan forandres, prisen, indtjeningsfordelingen, indførslen af sikkerhedsinstitutioner, osv. - alle dimensioner kan forandres således en muligheden for at markedet kan eksistere uden den umoralske omstændighed, åbner sig. Informationsmarkedet kan være moralsk forkasteligt, fordi det distribuere viden ulige mellem deltagerne; brugerne af Facebook, har ikke sammen viden, som ejeren af Facebook, eller Facebook kan kontrollere hvilke selskaber der får indsigt i deres data, og dermed monopolisere markedet. Dette kan løses ved regulering af distribueringen af information, et forandring af udvekslingsmetode, eller handelsmotiv. En undersøgelse af de millioner sæt af persondata, som fx Facebook besidder, vil muligvis kunne lære adfærdspsykologer, sociologer, og antropologer en stor del om mennesket psyke, socialiseringsmetoder, og udvikling. Et velreguleret personinformationsmarked vil bringe sådanne muligheder, ikke blot for virksomheder, men også for individer, som bedre vil kunne kontrollere hvilke informationer de har afleveret, og hvilke virksomheder besidder deres informationer, og til hvilket formål.

Med andre ord kan små forandringer på et marked ændre den symbolske betydning, marked har tilnærmet sig – det vil stadig være et marked, bare uden det som synes at være moralsk forkasteligt (Brennan & Jaworski 2016, 40). Det kan dog stadig påstås, at markeder kan være bedre eller værre, eller tilnærme sig et forkasteligt marked, hvis der eksisterer en sådan kombination af de syv dimensioner, samt tid, og sted, som i sandhed er ondt. Dette gør dog ikke meget for argumentet, idet at spørgsmålet igen ender i at kunne regulere, eller indstille, markedet, således at det ikke er forkasteligt. Om markeder kan, eller bør, rangeres fra bedre til værre, er en vurderingssag, som er irrelevant for Brennan & Jaworski's pointe. En indvendingen bestående af usandsynligheden for om

de rette omstændigheder eksisterer, eller kun findes utopisk, kan være bekymrende for dette arguments sandsværd, men som det vil blive vist i afsnit 5.1, er indvendingerne relativt simple at afvise, uden at skulle tilpasse en masse omstændigheder til noget utopisk.

3.4 Opsamling:

Dette speciales teoriafsnit har præsenteret relevant litteratur om privatliv som kontrol, og privatlivsretten som sammenhængende med ejendomsretten, personinformationer som en intellektuel ejendom; kvasi-forretningshemmeligheder, og endelig en redegørelse af markeders grænser, og mulige omstændigheder.

I første undersøgelse af privatlivsretten blev det klargjort, at denne kan reduceres til individets ret til at kontrollere område, person, og vigtigst; personinformationer. Denne definition forsøger rettighedsindehaver med en række rettigheder, her især negative rettigheder. Dette tillader individet at forhindre invasioner i hans privatliv, som fx har til hensigt at indhente informationer. Det blev også klargjort at rettigheder kan opdeles i generelle rettigheder og specifikke rettigheder, hvorved privatlivsretten er en generel ret, som individet kan vælge at anvende eller lade frafalde. Dermed er det kun rettighedsindehaver, som bærer den moralsk autoritet til at håndtere og anvende sine rettigheder. Dog var det essentielle i dette afsnit, at personinformationer blev afklaret som dækket af specifikke rettigheder, som derved tillod et frafald af denne specifikke ret, uden individet mistede sin generelle ret til privatliv. Som følge af dette kan det derfor konkluderes, at det er muligt for virksomheder og andre, at købe adgang til personinformationer, individet ønsker at sælge adgang til. Formålet med dette afsnit var at definere retten til privatliv, således at individet vil have kontrol nok over sine personinformationer og rettigheder dertil, at han kan deltage i et marked, hvor hans personinformationer indgår, uden dette medførte umoralske konsekvenser for hans mulighed for privatliv. Dette synes at være opfyldt.

Dernæst blev den reduktionelle tilgang igen anvendt i redegørelse af privatliv, som sammensmeltet med ejendomsretten. Her blev en række essentielle konstateringer formuleret; både at mange af de samme kontrolrettigheder i privatlivsretten forefindes i ejendomsrettighederne, og at det må være en forudsætning for enhver privatlivskrænkelser, at individet har ejerskab over det krænkede. Idet privatlivsretten over personinformationer kan krænkes, må personinformationerne da være ejet, dvs. dækket af ejendomsretten. Hvis det er sandt at ethvert objekt som er underlagt ejendomsretten, er en form for ejendom, da må det følge at personinformationer er en art ejendom.

Arten af ejendom blevet etableret som intellektuel ejendom, igennem en redegørelse af en lockeansk tilgang til ejerskab igennem arbejde. I dette afsnit blev teorien om mikset arbejde fremlagt, hvorved individer kan kræve ejerskab over objekter, ved at bearbejde offentlige, uejede eller midlertidig tilkøbte objekter og services. I den forbindelse blev det klargjort at brugere af forskellige platforme, bearbejder offentlige informationer, indtryk, og viden, ved at anvende egne erfaringer, uddannelse, og tankevirke, på disse objekter. Dette gjorde det muligt at opfylde de tre lockeanske betingelser rekvireringen af ejerskab, igennem en uadskillelig sammenblanding af arbejde og objekt.

Selvom det er blevet etableret at individet både har ret til at kunne kontrollere personinformationer, at disse er en form for intellektuel ejendom, og individet kan rekvirerer denne ejendom igennem mikset arbejde, da var det stadig nødvendigt at bestemme hvilken type af intellektuel ejendom. Derfor blev forretningshemmeligheder undersøgt, med det formål at kunne etablere personinformationer som en form for kvasi-forretningshemmeligheder. Dette blev gjort ved at etablere en analogi imellem forretningshemmeligheder og personinformation, på baggrund af den kommercielle værdi, den retmæssige fortrolige karakter, og individets mulighed for at dele begge til et begrænset formål, omfang og tidsrum.

Dernæst klarlagde markedsafsnittet at markeder meget vel kan være umoralske, men at denne karakter ikke eksisterer grundet en inhærent grænse i objektet, men nærmere i en, eller flere, umoralske omstændigheder. Det blev i den forbindelse vist at personinformationsmarkedet kan fremstå umoralsk, hvis handler foregår på forkerte tidspunkter, tidspunkter, eller umoralske måder. Dog blev det også klarlagt, at disse omstændigheder med stor sandsynlighed kan reguleres væk, og dermed fjerne de cirkumstantielle umoralske omstændigheder.

Det synes således at være muligt at etablere et personinformationsmarked, hvor private deltagere kan indgå, med den rette moralske autoritet til at sælge sine personinformationer, og stadig have en generel ret til privatliv i behold. Der er dog fortsat en række partikulære betingelser som må opfyldes, før personinformationsmarked kan etableres som moralsk tilladelig - dette vil blive gjort i det næste afsnit. Efter afsnit 4 vil diskussionsafsnittet undersøge en række mulige indvendinger mod et personinformationsmarked. Disse indvendingstese vil henvende sig til det redegjorte teori, for således at undersøge om nogle af de etablerede præmisser skulle være usande, og for derved at kunne afvise tesen om et moralsk acceptabelt personinformationsmarked.

4. Informationsmarkedet

Efter redegørelsen af de introducerende begreber, privatliv som kontrol, personinformation som ejendom, nemlig kvasi-forretningshemmeligheder, og afklaringen af markedsgrenser, er det nu muligt at etablere en udlægning af personinformationsmarkeder som moralsk acceptabel. For at dette er muligt, må individet forsørges med 1) overskuelig kontrol, 2) evnen til at indgå i aftaler; heri også at kunne afvise aftaler, 3) muligheden for at registrere, eller digitalisere sine personinformationer, 4) muligheden for at fastsætte pris og valuta, således evt. affektionsværdi, udviklingstid, og vurderet brugbarhed, kan inkluderes i salgsprisen, og 5) et håndhæveligt regelsæt og/eller love som sikrer et overvejende symmetrisk, konkurrenceorienteret marked. Den femte betingelse har de seneste år været en udfordring for lovgivere, idet få store virksomheder, som Facebook, Amazon, Netflix, og Google, har stået for majoriteten af informationsindsamlingen, samt videresalget og prissætningen af disse (Malgieri & Custers 2018, 293). Personinformationsmarkedet er derved, på nuværende tidspunkt, ureguleret, oligopolistisk, byttemarked, med en asymmetrisk magt- og værdifordeling mellem individer og virksomheder, hvor virksomheder således anvender informationerne til at sænke omkostninger, og personificere reklamer (Lauden 1993, 8). Dette vil formentlig fortsætte, hvis brugere kun har en ret til at modsætte sig indsamlingen eller afgive samtykke til det, hvorefter disse informationer kan anvendes af samtykkemodtager, indtil brugeren frasiger sig dette (Cheneval 2018, 2). Dette kan sandsynligvis reguleres ved anvendelsen af den foreslåede model, med kontrol og ejendomsret, konceptualiseringen af personinformation som forretningshemmeligheder, og en introduktion af et decideret informationsmarked.

Informationsmarkedet vil således være den eneste legale kanal, igennem hvilke informationer kan forhandles (Lauden 1993, 18). Her vil individer kunne oprette profiler/konti, indtaste informationer de ønsker at sælge, og derefter sælge licenser til anvendelsen af disse informationer (Ibid., 18), ligesom licenser bliver solgt til produktionshemmeligheder. Love vil kunne håndhæves som det allerede er tilfældet ved overtrædelser af brug af intellektuel ejendom. I anvendelsen af akademiske materiale, er man forpligtet til at citere disse ved brug, og må kun anvendes i et bestemt omfang. Samme er tilfældet med forretningshemmeligheder, hvor ulovlig kopiering og anvendelse let kan identificeres, både af den egentlige ejer og branchen (Cheneval 2018, 6). Informationsmarkedet vil således fungere digitalt, hvor individet vil have overblik, over hvilke informationer han har solgt, til hvem, til hvilket formål, samt hvad disse informationer og licenser dertil er vurderet til. I den forbindelse vil markedet have en bundpris, som personinformationer

minimum må sælges for, samt et variabel loft som informationerne maksimum må koste (Lauden 1993, 19). Dette vil sikre at desperate ikke oversælger, sælger til underpris, eller oversælger licenser således informationsværdien ikke henfalder for hurtigt. Selvom information ikke bliver opbrugt som materiel ejendom, da kan deres værdi alligevel falde, i takt med flere besidder informationen (Cheneval 2018, 6). En sådan system vil også gøre det muligt at overvåge hvor store andele af markedet de forskellige virksomheder besidder, således konkurrenceforvridning, prismanipulering, og illegale samarbejdsaftaler kan identificeres af forskellige kontrolinstanser. Sådanne instanser vil fungere som det amerikanske Securities and Exchange Commission (SEC), som kontrollerer og licenserer virksomheder på finansmarkedet, og sikrer deltagerne på markedet (SEC – What We Do).

Ved at istandsætte sådan et system for personinformationsmarkedet:

- vil ingen være tvunget til at aflevere informationer på hjemmesider, idet dette kun er muligt igennem markedskanalen,
- markedet vil kunne overvåges, reguleres og kontrolleres
- individer vil have overblik over solgte informationer og licenser dertil,
- de vil blive kompenseret for overleveringen af deres informationer, og vigtigst;
- markedet vil gøre individer opmærksomme på den reelle værdi af deres personinformationer.

5. Diskussion

For at kunne retfærdiggøre en udlægning af personinformationsmarkedet, som moralsk acceptabelt, må det være nødvendigt at diskutere, en række mulige indvendinger mod dette. Dette diskussionsafsnit, vil derfor præsentere sådanne indvendinger, for derved at styrke tese om at sådan et marked ikke, med ret, kan forbydes, før der findes tilstrækkelig grund til dette. Det vil sige at, i stedet for at argumentere for at personinformation bør handles frit at individer der ønsker det, da vil der nu blive præsenteret og diskuteret argumenter imod at personinformation burde handles, eller betragtes som varer – heri forefindes også muligheden for at overdrage specifikke rettigheder.

Dette afsnit vil præsentere tre indvendinger mod kommercialiseringen af personinformationer, som er dette speciales formål at bevise ikke kan lade sig gøre. Med udgangspunkt dette speciales teorifelt, vil jeg i dette afsnit diskutere disse indvendinger. Hver af disse indvendinger vil forsøge at argumentere for at nogle objekter, så som personinformationer, ikke burde kommercialiseres, da dette producere ulighed, udnyttelse, en værre situation for fattige, eller kan skade individet, hvis han deltager. Afsnittet vil således blive opdelt i tre indvendingstese: *udnyttelses- og ulighedstesen*,

mulighedsteser, og til sidst *paternalismeteser*. Efter diskussionen vil det blive tydeligt om nogle af disse indvendinger bærer tilstrækkelig vægt, til at kunne acceptere et forbud, eller om redegjort definitioner og værktøjer kan anvendes til at etablere et personinformationsmarked.

5.1 Udnyttelsesteser

Indvendingen i dette afsnit udspringer af Debra Satz' undersøgelse af det hun kalder *Noxious Markets*. Indvendingen, som vil blive fremlagt i dette afsnit, er konstrueret på baggrund af hendes kategorisering af sådanne markeder i bogen *Why Some Things Should Not Be For Sale*. Satz laver ikke selv et argument imod et personinformationsmarked, men Beate Röessler præsenterer en indvendingen baseret på Satz's udlægning af definition af Noxious Markets. Satz beskriver markeder som Noxious, når deltagerne indgår i markedet grundet finansiell desperation, når markedet indskrænker eller fjerner gensidig afhængighed, når markedet pålægger individer skade, eller underminere lighed (Satz 2010, 94-97). Indvendingen kan isoleres til den sidste, ulighed, idet finansiell desperation, ensidig afhængighed, og individuel skade, på forskellige niveauer indikere en ulighed. I den forbindelse kan man altså lave en, anelse bred, antagelse, bestående af; når en finansiell desperat person vælger at deltage i et marked, må han deltage med antagelsen om at de andre deltagere ikke er ligeså finansiell desperate, og dermed har kapital til at købe fra ham, dvs. en finansiell ulighed. På samme måde er ensidig afhængighed, også er en form for ulighed, og endeligt kan skade på individet også iscenesættes som ulighed, idet skade oftest kræver et offer, og en magtfuld person, eller et magtfuldt system.

Helt præcist argumenterer Röessler for at et personinformationsmarked, som er baseret på individets samtykke, og den moralske grænse findes i overtrædelser i individers privatliv, vil have en skadelig effekt på menneskers socialliv (Röessler 2015, 159). Dette er baseret på at informationsmarkedet, i sin udfoldelse diskriminerer og skaber ulighed; målet for online marketings indsamling af personinformationer, er netop at behandle individer forskelligt, således reklamer er mere præcise, og dermed hente mere profit (ibid., 151). På denne måde kan selskaber, som har opkøbt personinformation, profilere efter individers søge- og købshistorik, alder, og indkomst, og dermed skræddersy reklamer og tilbud. Selskaber kan vha. af profilering, rangere deres kunder efter hvilke personer, som har den højeste sandsynlighed for at købe – også til højere priser. Dette producerer fx individualiserede tilbud, baseret på din sociale status, således visse sociale grupper får tilbud, muligvis bedre tilbud, end andre sociale grupper. Ved analyse af personidentificerende informationer, så som købshistorik, køn, alder, indkomst, arbejdstider, kan selskaber, som fx

Zalando, sende tidbegrænsede rabatkoder og tilbud på udvalgt tøj, til personer man ved der reagerer på sådanne incitament, der således vil købe mere tøj, som de muligvis ikke har behov for. Omvendt ved Zalando også hvilke kunder, som er langt mere betænksomme og mindre impulsive, og derfor ikke reagerer på tidsbegrænsede rabatkoder. På denne måde forøger selskabet uligheden, mellem den impulsive, rabatorienteret, typisk lavere sociale klasse, fra den samvittighedsfulde, sparsommelige, omtænkelige, typisk højere sociale klasse, ved at få den første til at bruge penge på muligvis unødvendige indkøb.

I samme følge vil den første klasse også i højere grad være villig til at bytte, eller sælge, sine personinformationer til gengæld for mindre rabatkoder, end den højere klasse vil. Med andre ord kan informationsmarkedet fremstilles udnyttende i en *transactionel* (transaktionel) forstand, idet informationskøberen udnytter individer i en desperat situation, som derfor er villige til at sælge deres informationer til en lavere pris, end havde de ikke være i den situation. Informationsmarkedet kan også være *structural* (strukturel) udnyttende, hvis markedet kun stiller informationskøberen bedre, fx hvis visse kapitalstærke, højt uddannede, får indrettet markedet således at informationssælger intet får ud af handlen, men køber får viden, og har evnerne til at anvende den (Zwolinski & Werheimer 2017). Udnyttelsesten laver dog ikke distinktionen mellem de to former for udnyttelse, og kræver derfor hvilken som helt af dem, for at kunne konkludere at informationsmarkedet er moralsk uacceptabelt grundet udnyttelse. Kombinationen af Rössler og Satz altså følgende indvendingstese:

- hvis et personinformationsmarked lader personer i desperate situationer, blive udnyttet, og dette marked derved producerer ulighed, og er det moralsk forkastelig, og bør derfor forbydes.

Det kan diskuteres om denne indvending, med dens appel til udnyttelse og/eller udnyttelse, er sand, ved at undersøge om det dette blot er en omstændighed ved markedet, som kan reguleres væk. Hvis dette er tilfældet kan det påstås at personinformationsmarkedet ikke behøver at medføre ulighed og udnyttelse, og derfor ikke kan forbydes med dette argument. Indvending retter sig primært mod afsnittet om markedets grænser (afsnit 3.4), heri umuligheden af inhærente grænser, idet det indvendingen påstår at netop personinformation, leder til udnyttelse hvis indført i et markedssystem.

Udnyttelsesargumentet er blevet anvendt som indvending mod mange slags markeder – surrogat-, organ-, sexmarkedet, osv.. Udover de to typer af udnyttelse et marked kan udfolde, kan man yderligere belyse udnyttelse fra to vinkler; et skadesprincip, som er mest relevant for

opfølgningsspørgsmålet i denne diskussion, og kommercialiseringsudnyttelse, som er kernen i udnyttelsestesesen. Når markeds kritikere mener at fx et surrogatmarked ikke burde eksistere, finder de belæg for dette, i påstanden om at nogle tjenester og varer ikke burde kunne handles – dvs. den økonomiske kompensation er irrelevant for den udnyttende karakter en handel med disse varer og tjenester indebærer (Wertheimer 1992, 218). Det er altså selve kommercialiseringen som introducerer udnyttelsesmomentet. I forhold til personinformationsmarkedet, er denne påstand også udformet i forhold til privatliv - nemlig, som tidligere præsenteret i afsnit 3.1, at individer ikke skal kunne lade frafalde, sælge, eller overdrage sit sin ret til privatliv, da dette skader individet på sigt; dette vil behandles nærmere i paternalismetesesen i afsnit 5.3. At udnyttelse findes i selve kommercialiseringen, altså at visse varer og tjenester angiveligt har en inhærent grænse, som gør det umoralsk at handle dem, kan besvares med teorien beskrevet i afsnit 3.4 omhandlende markedets grænser. Her blev det konstateret at kommercialiseringskritikken, oftest omhandler de cirkumstantielle forhold, under hvilke varen blev/bliver solgt, og derfor ikke en moralsk grænse i varer. Kontrolreglen for dette var 'må det foræres væk, må det også sælges'. Det vil altså sige at den udnyttelse, der skulle forårsage informationsmarkedet umoralske karakter, enten er en omstændighed ved et monetært informationsmarked, eller også er det også udnyttelse at forærer information væk. I den forbindelse må udnyttelse præciseres; udnyttelse kan reduceres til to aspekter – værdi og muligheder. Værdi forudsætter at A ønsker at udnytte B, fordi A opnår noget af værdi ved udnyttelse; fx slaveri. I sådanne tilfælde er værdien B modtager, så uproportionel med værdien B modtager, at det bliver til udnyttelse. Mulighedsaspektet består af at A udnytter B's mangel på muligheder, til at opnå uretfærdig handel; fx lav løn i sweatshops. Her har B ikke andre muligheder end at modtage fx en ekstrem lav løn (Wertheimer 1992, 213). Hvis enten valg- eller værdiudnyttelse opstår, vil ethvert marked kunne siges at være udnyttende. Marx påstod fx at industrialiseret arbejde var udnyttelse, idet ejeren af fabrikken opnåede betydeligt større udbytte af arbejdet, end arbejderen selv, men var nød til at arbejde til lav løn, eller ingen løn få. Dette er en systematisk værdi udnyttelse, som bærer mest vægt, i forhold til at kunne forbyde et marked, på baggrund af udnyttelse. Dette synes også at være tilfældet, når indvendingen jo påstår at lavere sociale grupper vil være mere udsat for udnyttelse, idet deres behov for den kapitalen fra et salg, tvinger dem til at sælge til en lavere pris, end havde de ikke haft behov for pengene. Dette kan dog ses som en markedsomstændighed; altså en faktor ved markedet som kan forandres ved regulering.

Som nævnt tidligere kan man regulere på en række omstændigheder, som ellers kan gøre et marked moralsk forkasteligt. Ved således at regulere på fx prisen for visse information, vil man

give jævne forholdet mellem køber og sælger, og på den måde fjerne, eller minimere, uproportionelle værdi forhold i selve handlen. Man kan også lægge grænser på hvor stor kapitalforskellen mellem køber og sælger må være, for på denne måde at forhindre at særlig fattige sælger til særligt rige. Det er også en mulighed at sætte restriktioner for hvor mange informationer én person må sælge ad gangen, dvs. indføre kvoter for deltagertransaktioner over tid, hvilket kunne være differentieret efter en lang række faktorer. Endelig er det også en mulighed at sælge informationer i grupper, således millionæren og kontanthjælpsmodtageren samles i en pulje – muligvis til gengæld for lavere transaktionsomkostninger. Dette vil ligestille deltagere mulighed for salg, selvom millionærens personinformationer uundgåeligt er mere værd. Enhver af disse vil øge valgmulighederne, og dermed mislighederne for lige handel.

Som afslutning på dette diskussionsafsnit, skal en vigtig pointe ift. udnyttelse præsenteres. Indvendingen som er blevet diskuteret beror sig nemlig på en fejlagtig antagelse; hvis man forbyder et markede, formindsker eller fjerner udnyttelsen, markedet genererer – dette synes dog ikke at være tilfældet. Tværtimod er muligheden større for udnyttelse, hvis markedet bliver ulovliggjort, og vil formentlig stille de fattige potentielle deltager, endnu værre (Radcliffe-Richards et al. 1998, 1951). Der er altså ingen garanti for at et forbud, vil producere det ønskede resultat. I stedet er der større sandsynlighed for at markedsbetingelser, vil forsørge de svage deltagere med flere rettigheder, og mere beskyttelse, end et forbud ville. Yderligere fremstår det kontraintuitivt at fjerne en mulighed, fra de dårligere stillet på baggrund af udnyttelse, når chancen for udnyttelse stiger ved færre muligheder. Med andre ord efterlader et forbud, desperate endnu dårligere stillet, enten idet de muligvis vil deltage i markedet ulovligt, eller aflevere personinformationer gratis. Dette kan også diskuteres baseret på, hvad der bliver kaldt *mulighedsindvendingen*, som vil blive behandlet i det følgende diskussionsafsnit.

5.1 Mulighedsindvendingen

Dette afsnit vil diskutere en tese, som oprindeligt blev fremlagt imod et marked i organer. Tesen er bl.a. fremsat Simon Rippon, som argumenterer for at flere muligheder, vil forværre i forvejen dårligt stilledes tilstand. Selvom argumentet oprindeligt orienterer sig imod et marked i organsalg, vil dette speciale dog behandle det som gældende for personinformationsmarkedet. Grundet til dette findes i at de indvendinger, markedskritikere har lavet mod et marked indenfor personinformationer, oftest har lignende udformning og karakter, blot ikke nær så stærkt som det argument Rippon præsenterer imod organ salg. Tesen præsenterer to præmisser; 1) hvis dårligt

stillede får flere salgsmuligheder, vil dette forværre disse menneskers tilstand, selv hvis anvendelsen af muligheden, vil forbedre deres situation (Rippon 2014, 146), og 2) en kommercialisering af organer, give flere salgsmuligheder. Indvendingen henvender sig til tre af tesaerne fremført i dette speciale; 1) der findes intet som ikke skal kunne sælge, hvis det oprindeligt kan doneres væk, 2) individet skal ikke have muligheden for at have ejerskabsrettigheder over personinformationer, og i forlængelse af dette 3) konceptualiseringen af personinformation, som forretningshemmeligheder stiller informationsindehaver bedre.

Umiddelbart fremstår første præmis ikke som sand; hvordan kan muligheder, når anvendt forbedre situationen, bevirke en forværring? Rippon påstår at selvom valgmuligheder kan være gode, og resultere i mere frihed for individet, da findes der situationer, hvor flere muligheder faktisk stiller beslutningstageren i en dårligere situation, end havde han sluppet for at tage disse valg. Han argumentere altså for muligheden bør forbydes, da selve eksistensen af muligheden for at sælge fx organer, udsætter de fattigste for uacceptabelt skade (ibid., 146). Rippon anvender et eksempel hvor flere muligheder kan forværre individets situation. Normalvis når jeg ringer efter en ambulance, sender alarmcentralen blot den ambulance, som når hurtigst frem, dvs. den som er tætteste på. Hvis jeg derimod, ved opkaldet til alarmcentralen, skulle tage stilling til hvilken model ambulancen det skal være, hvilket personale, osv., da ville disse muligheder, blot ved at skullet tage stilling til dem, tage længere tid og flere ressourcer, end havde disse muligheder ikke været tilgængelige. Selvom der kunne være en fordel i at vælge en model og ambulanceredder over en anden, da vil mine chancer for at vælge rigtig, falde som antallet af muligheder stiger. Kombineret med den pressede situation man typisk står i ved et alarmopkald, falder chancen yderligere (Rippon 2014, 146). Rippens argument er dog ikke bygget op omkring evnen til at tage den rigtige beslutning, og adskiller sig således fra udnyttelsestesen fra tidligere, hvor en bestemt gruppe især ville sælge personinformationer, og på denne måde blive udnyttet af informationkøbere. Yderligere behandler Rippon *skade*, ved at have et nogle markeder, og ikke udnyttelse, selvom udnyttelse kan være skadende i sig selv, var dette ikke indvendingen tidligere. Fra en forbudsposition kan man selvfølgelig påstå at afskaffelsen af muligheden for udnyttelse, vil fjerne skaden – disse må dog alligevel opdeles i to indvendinger, idet skade stadig kan opstå uden udnyttelse. Rippon argumenterer for at selvom individet har evnen og friheden, til at tage de bedste beslutninger, øjeblikkeligt og uden øget omkostninger, da vil tilstedeværelsen af muligheden stadig skade individet – især fattige (ibid., 146). Det vil sige at hvis organer (i det originale argument, personinformation i det overførte argument) bliver kommercialiseret, åbner det en muligheden for

de fattigste kan indhente behovet kapital, men det åbner også muligheden for lånegivere kan bede dem om at sælge, hvad de har af værdi – dvs. personinformationer vil legaliseret.

Med en kommercialisering anløber der, ifølge Rippon, sociale og juridiske krav til ejeren af det kommercialiserede (Rippon 2014, 147). Det vil sige, at kommercialiserer man organer, eller personinformation, vil disse blive en økonomisk ressource, som det social og juridisk forventes at man anvender i tilfælde af finansiel nød, før man beder om hjælp. Dette kan dermed påvirke fx fattiges muligheder for gældssanering, samt placere et pres på virkelig fattige, idet at afvise at anvende muligheden for salget, kan forværre en families økonomi mere, end havde de ikke haft muligheden for at sælge noget (ibid., 148). Denne sidste pointe bærer især grunden for hvorfor denne indvending er relevant for diskussionen af et personinformationsmarked; nemlig at en kommercialisering af personinformation, vil medføre at fattige får en mulighed for at sælge, og dermed vil blive presset til at sælge, idet salget vil kunne hjælpe dem med deres situation. Samt at lånegiveren kan tage pant i deres personinformationer. Mulighedstesen kan mod et personinformationsmarked kan opstilles i standardiseret form:

- Præmis 1:   Hvis muligheden for at sælge mere, stiller fattige værre, ved eksistensen af den mulighed, er personinformationsmarkedet er umoralsk,
- Præmis 2:   Eksistensen af muligheden stiller fattige dårligere.
- Konklusion: Personinformationsmarkedet er umoralsk.

Indvendingen kan diskuteres ud fra de empiriske påstande; den tilføjede mulighed vil få fattige til at anvende muligheden, og lånegivere vil tvinge desperate til at anvende muligheden. For at kunne afvise påstanden må der altså etableres tvivl om, at flere muligheder faktisk tvinger desperate individer til at anvende dem, og at lånegivere faktisk vil tvinge lånetager til at sælge personinformation. Denne påstand fremstår tosidet; 1) at lånegiveren vil kunne tvinge individer til at sælge deres personinformationer, i forbindelse med gældsindrivelse, og 1) at fattige vil sælge informationer til overlevelse (Rippon 2014, 147). Der synes at udspringe et tvivlspørgsmål fra start; hvis de vil anvende enhver mulig, gælder dette også ulovlige muligheder? Hvis dette er tilfældet, vil et forbud næppe producere mindre skade, end eksistensen af et reguleret marked vil (Radcliffe-Richards et al. 1998, 1951). Hvis det er således at en legalisering af et marked, vil frembringe så stor udvendig pres på individet til at anvende dette marked, da må dette gælde for alle markeder; også allerede eksisterende markeder. Det er dog ikke således, at nationer som har legaliseret prostitution, kræver at jobsøgende forsøger sig med prostitution, hvis de ikke kan betale deres

regninger. Grunden til dette findes i at regeringer ikke, moralsk eller juridisk, kan tvinge borgere til at tage et specifikt arbejde, idet dette tangerer til tvang; en frihedskrænkende handling. Dette er uanset om dette involverer anvendelsen af kroppen til prostitution, lagerarbejde, eller noget tredje. Når det gælder personinformation, skal dette ligeledes etableres. I teoriafsnit 3.1.2. blev en distinktiv ret til privatliv etableret, og i 3.1.3 blev en derivativ privatlivsret fra ejendomsret præsenteret, til det formål at fremlægge en definition af privatliv, der ikke blev krænkede ved salg af personinformationer. Ved at anvende den kontrolbaserede privatlivsret, kan det konstateres at et individ ikke kan tvinges til at sælge personinformationer; dette vil krænke hans ret til kontrol, og dermed hans privatlivsrettighed. Dermed, ligesom i tilfældet med prostitution, vil man ikke kunne inddrive gæld i personinformation, som man kan ved fast ejendom. I denne forstand kan inkassoforretninger, kræve debitors 10.000 kr. smartphone solgt, men ikke informationerne derpå. Dette besvarer således Rippons bekymring, om lånegivers mulige krav på salg, eller udeblivelsen af muligheden for gældsernæring, hvis personinformationsmarkedet eksisterede – en kontrolbaseret privatlivsret vil beskytte individet fra uønsket salg af informationer, men stadig gøre det muliggøre et salg. Her forudsættes selvfølgelig at kreditor faktisk vil anvende muligheden for at fremtvinge salget af personinformationer, hvilket er tvivlsomt, hvis kreditor er legal. At selve eksistensen af denne mulighed, kan producere så meget udvendig pres på fattige, at disse vil sælge personinformationer, til betaling af fx husleje, mad, afbetaling af gæld, osv., er fremført i indvending 2).

I denne indvending påstås det at fattige i højere grad end rigere, vil sælge deres personinformationer, og ved oversalg til underpris. Dette vil, ifølge indvendingen efterlade dem, både uden varen, uden penge, og uden nogen betydelig forbedring af deres situationen (Rippon 2014, 148)¹⁴. I dette tilfælde er indvendingen også bygget op på en empirisk påstand; at størstedelen af de svagere deltagere i markedet vil ikke drage tilstrækkelig fordel af et salg af personinformation, men derimod stå værre end havde de ikke haft muligheden for at deltage. De ville sælge deres ret over informationerne fra hele deres liv, og til anvendelse i ethvert formål – med andre ord har fået det maksimale ud af handlen, de evner –, og vil stadig ikke blive fordelagtiggjort i tilstrækkelig grad, til ikke længere at være i en desperat situation.

Denne indvending kan behandles vha. Brennan & Jaworski's reguleringstilgang. Det mest åbenlyse dimension at regulere på, vil være pris, dvs. fastlægge et minimumspris for

---

¹⁴ Overført til personinformation fra organsalg: "They (ed. Goyal et al 2002) surveyed about 300 people in Chennai, India who had sold a kidney, (...) 6 years prior (...). (...). They found little evidens of any long-term benefit to the participants" (Rippon 2014, 148)

informationerne, således dårlige stillet, kan nøjes med at sælge en mindre andel information, over en kortere anvendelsesperiode, og til et begrænset formål¹⁵. En anden mulighed er at istandsætte markedet som et byttemarked, hvor individer vil få deres mad betalt, hvis de indvilliger i at deres adfærd i dagligvarebutikken bliver logget, og brugt til at optimere placeringen af produkter i butikken. Denne løsning ville modtage kritik, idet markedet derved kan påstås ikke være egalitært nok, da nogle vil sælge informationer til for rationsmærker, mens andre vil sælge for en reel udbetaling. Selvom løsningen assisterer dårligere stillede - hæver deres kapital idet de nu kan betale for mad, med nylig fundet kapital: informationer -, vil dette formentlig ikke tilfredsstille ulighedskritikerne, diskuteret i den forrige udnyttelsestesen. Udfordringen med ulighed, er dog at kampen mod lighed, oftest sker ved ulige behandling; øremærket barsel til mænd, krav til antal kvinder i bestyrelsen i større selskaber, større skattefradrag ved stor gæld, nedsættelse i bøder ved lav indkomst, osv.. På denne måde er det allerede tilfældet at lovens behandling differentierer efter en lang række faktorer; alder, indkomst, køn, ægteskabelig- og familiestatus, osv.. På denne baggrund synes det ikke uacceptabelt, enten at etablere to slags markeder, eller at ekskludere nogle fordi deres kvasi-forretningshemmelighed ikke er færdigudviklet, eller at ejeren føler sig presset til at sælge. Personinformationsmarkeds moralske acceptable karakter er en mulighed, ved at lade udsatte individer deltagelse i markedet blive udsat, til salg af informationer ikke er deres primære indtægts- eller overlevelseskilde, og dermed ikke sælger ud af desperation. Hermed ikke sagt at disse individer ikke vil have ejerskab over deres informationer; disse vil stadig kunne betragtes som kvasi-forretningshemmeligheder, som, i kraft af deres eksklusion af markedet, vil være udenfor udnyttende selskabers rækkevidde, og dermed kompensationsløs udnyttelse.

Det fremstår ej heller tilstrækkeligt at skulle forbyde et marked, på baggrunden af nogle bliver være værre stillet, som resultat af dette markeds eksistens. Hvis man accepterer at de dårligst stillede, faktisk kunne drage fordel af ikke at deltage i markedet, da er dette ikke garant for at markedet skal forbydes for alle. Hvis dette var tilfældet, da ville et marked i alkohol, aktiehandel, eller boliger, heller ikke være moralsk acceptabelt, idet nogle grupper uundgåeligt, vil være bedre stillet, havde det marked ikke eksisteret. Når man vurderer boligejendomme, inkluderes også oplysninger på andre ejendomme i området; liggetid, salgspris, opførselsår, beliggenhed, osv. (Realkredit Danmark – Ejendomsvurdering). Dermed kan andres udfoldelse af deres ejendomsret, påvirke værdien af den enkeltes finansielle tilstand; alle de omkringliggende lejligheder kan vælge

---

¹⁵ Dette efterkommer selvfølgelig ikke muligheden for at grådighed, får overtaget hos den fattige, eller en afhængighed vil blive optrappet, ved muligheden for at kunne sælge mere. Dette synes dog at være udenfor en markedsnormativ undersøgelse.

at nyrenovere, hvilket påvirker vurderingen af området, og derfor også den urenoverede lejlighed. Dette kan få ejeres mulighed for friværdi til at stige, og dermed fjerne hans mulighed for kontanthjælp, og anvendelse af flere positive økonomiske rettigheder (Økonomi- og Indenrigsministeriet 1998, O-32-98; Beskæftigelsesministeriet 2016, § 14). At påstå ejendomsmarkedet skal forbydes, eller er moralsk uacceptabelt, og individet derfor ikke skal have lov til at renovere og sælge deres ejendom, fordi andre kan blive dårligere stillet af dette, fremstår ikke acceptabelt på et *common sense* grundlag. Derimod kan man regulere området; muligvis skal nogle bygninger fredes, en grænse for værdistigning af ældre ejendomme skal fastsættelse, beboer i lejlighedskomplekser skal orienteres om værdistigning, osv..

Endeligt vil det også være muligt at regulere på valutaen på et personinformationsmarked. Ved at etablere to slags markeder, et monetært baseret og liberalt reguleret marked, og et byttebaseret og overvejende socialistisk marked, hvor den sidste vil formidle strammere prissætninger, og en fast salgs-/købskvotient¹⁶. Her kunne man også begrænse salgsmulighederne til kun at være ikke-personidentificerende informationer, således dette ikke vil have mulighed for at påvirke deres ret til at kontrollere privatliv. En ekskludering vil dog medføre en begrænsning i ejendomsrettigheder over deres informationer, idet visse dårligt stillede ikke i fulde kan anvende deres ejendomsret over personidentificerende informationer. Sådanne begrænsninger eksisterer dog i forvejen, fx udbetaling af kontanthjælp, hvor modtagere ikke må have mere end 10.000 kr. i formue (Beskæftigelsesministeriet 2016, § 14). Dette afslutter diskussion af mulighedstesens tvivlsspørgsmål 1 og 2. Resultat af denne diskussion har dog ikke ændret den moralsk karakter af et personinformationsmarkedet; en forøget mulighed vil ikke tvinge nogle til at sælge, ej heller vil kreditorer kunne tage pant i personinformation, hvis reglerne for forretningshemmeligheder er gældende. Diskussion frembragte dog muligheden for at markedet skal have to lag, et byttebaseret og et monetært, samt en vurderingsproces af deltagerne på markedet, formentlig udført af upartisk tredjepart – dette foregår i forvejen på flere markeder, såsom aktiemarkedet. I det følgende afsnit vil den paternalistiske indvending blive diskuteret, med formålet at krænke dette speciales udlægning af privatlivsrettens specifikke del som salgbar. Hvis dette ikke er tilfældet, er et personinformationsmarked ikke muligt.

---

¹⁶ Dette har dog en udfordring ift. den nuværende EU konkurrencelovgivning. Se Europa – Konkurrencereglerne i EU. - https://europa.eu/youreurope/business/selling-in-eu/competition-between-businesses/competition-rules-eu/index_da.htm

5.4 Paternalistisk indvending

Denne indvendingstese kaldes for den *paternalistiske indvending*, og er udtrykt af Anita Allen bl.a. i hendes værk *Unpopular Privacy: What must we hide?*. Her argumenterer hun for at privatliv skal tænkes som overvejende uoverdragelig og uafskrivelig, idet privatliv tilfredsstillende og støtter dybe menneskelige behov. Den nuværende tendens blandt moderne individer, består i ikke at bekymre sig om privatliv, eller hvilke og hvor mange private informationer, individet afleverer, er meget bekymrende for Allen. Hvis alle får lov til, moralsk og lovligt, selv at vælge hvad de vil dele eller sælge af personinformation, mister de potentielt muligheden for nogensinde at kunne etablere privatstilstande, som der kunne fremme både deres egne og medmenneskers interesser (Allen 2011, 156). Dermed kan man ikke efterlade individer til selv at tage en beslutning, om hvilken grad eller omfang de ønsker deres privatliv skal være, idet denne beslutning kan skade dem i fremtiden (ibid., 156). Den paternalistiske indvending henvender sig altså både til dette speciales udlægning af privatliv som kontrol, privatliv som ejendom, samt selve kommercialiseringen af personinformationer. Konceptualiseringen af personinformation som kvasi-forretningshemmeligheder, vil dog formentlig delvis blive accepteret, idet resultatet muligvis ville være mere individuel opmærksomhed på informationers vigtighed, dog kun hvis dette ikke var ejendom. Indvendingen henvender sig på grundlaget, at selvstændig kontrol over personinformationer ikke kan administreres af individet, og et marked i personinformation har potentialet til at lade individet skade sig selv, idet flere vil sælge for meget personinformation, og således skade sig selv på længere sigt. Det er således ikke muligt, fra Allens perspektiv, at sige at personinformationer er dækket af ejendomsrettigheder, idet dette indebærer at individet kan skille sig af med disse; enten ved salg, bytte, eller donation. Ifølge Anita Allen, bør individuelle valgmuligheder for håndtering af privatliv begrænses, hvis ikke ved lov, så på en anden måde, idet samfundet har et ansvar for at beskytte individets muligheder for privatliv (ibid., 156). Dette er bedst illustreret ved et citat; *privacy is so valuable that individuals must sometimes be guided – and if necessary and potentially effective, forced – to accept it for the good it does them or others* (Allen 2011, 26).

Denne indvending er opbygget således:

- Præmis 1: Hvis fraskrivelse eller overdragelse skadeligt indskrænker individers privatliv, så skal det ikke være ulovligt at fraskrive/overdrage.
- Præmis 2: Fraskrivelse eller overdragelse skadeligt indskrænker individers privatliv.

Konklusion: Fraskrivelsen eller overdragelsen af privatliv skal være ulovlig.

Indvendingen dykker ned i afklaringen dette speciale, beskrev i indledningen til afsnittet om retten til privatliv; nemlig om privatlivsretten er afskrivelige eller overdragelig. Hvad Allen argumenterer for i denne indvending, er i et omfang det samme, som blev fremlagt imod præferencedefinitionen af privatlivsretten, blot vendt mod overdragelig privatlivsret. Hvis retten er andet end uoverførlig, da vil dette skade individets mulighed for privatliv og derfor individet selv, idet denne nu ikke kan efterkomme behov som kræver privatliv. Det er vigtigt her, at være opmærksom på distinktionen mellem privatlivsret og privatlivstilstand – hvad Allen forsøger her, er en sammenkobling, idet individer ikke bør overdrage *retten* til privatliv, for at beskytte deres *privatlivstilstand* (Allen 2011, 21)¹⁷. Derved består argumentet i at enhver definition af privatlivsretten, som involverer en mulighed for at individet kan lade denne ret frafalde, er moralsk utilstrækkelig til at beskytte individets mulighed for en privat tilstand (ibid., 158). Som følge af dette må udlægningen af privatliv som kontrol, både til at begrænse andres adgang men også til at kunne håndtere rettigheden, være moralsk forkasteligt, idet denne lader individet skade sig selv ved overdragelser af specifikke af ejendomsrettigheder til privatlivsbeskyttet personinformationer. Dette er en forudsætning for et marked i personinformation – primært indeholdende personorienteret personinformationer¹⁸. Allen argumenterer for en statslig indgriben for at begrænse individers muligheder for at dele private elementer, således individer lettere kan lave de rationelle valg, når det gælder deres privatliv. Dette kan ske med hård eller blød tvang. Hvis dette ikke sker, vil folk miste selvkontrol, blive overtillidsfulde til markedets dogmer, og blive lokket af de kognitive metoder adfærdsøkonomer serverer (ibid., 13).

Præmisserne i dette argument kan accepteres; privatliv har stor betydning, og skal være distinkt ret¹⁹, og individer skal have flere statsinduceret muligheder, for at træffe rette valg i forhold til deres privatliv, og anvendelsen af denne. Konklusionen derimod synes kontradiktorisk; hvis individer moralsk skal være mere påpasselige med deres ret til, og tilstand af, privatliv, da skal individerne yderligere adskilles fra håndteringen af rettigheden. Hvordan kan et individ være

---

¹⁷ Allen anvender en smule anderledes begreber: *"the opportunity to choose the experience of privacy, (...) or is it the actual experience of privacy."* – dvs. *opportunity* for ret, og *experience* tilstand (Allen 2011, 21)

¹⁸ Her bedes læseren genkalde distinktionen udført i afsnit 2.1, mellem ikke-personidentificerende information og personidentificerende information /personinformation.

¹⁹ Hermed ikke sagt, at retten til privatliv ikke sammenfalder med andre rettigheder, på visse områder – det er udfordrende at forestille sig en person med fx privatliv uden frihed (måske kriminelle på husarrest). Men også kontrol over private områder uden ejendomsret.

moralsk berettiget til at bære retten til privatliv, men ikke bære den moralske autoritet til at anvende den, som han ønsker?²⁰ Kontradiktionen synes at udfolde sig på to parametre: 1) udfoldelsen af restriktionen, og 2) betydningen af statslig indgriben for retten, og opfattelsen af denne.

1) Som beskrevet i afsnit 3.1 følger der med generelle rettigheder, evnen til at istandsætte specifikke rettigheder – den generelle ret til at indgå juridisk bindende aftaler, tillader at underskrive lejekontrakten. Allen insinuerer i indvendingen, at en statslig begrænsning på udfoldelsen af specifikke rettigheder til privatliv – begrænsning på omfanget af aftaler med hjemmesider som involverer personidentificerende informationer, deling af billeder på sociale medier, lokationsdelinger, osv. – vil bevirke mere nødvendigt privatliv i fremtiden. Et konkret eksempel består i at forbyde børn under 18 år, at aflevere personinformationer, både identificerende og ikke-identificerende, for at sikre deres privatliv på lang sigt, og holde deres informationer ude af markedet, indtil loven vurderer dem til at være gamle nok (Allen 2011, 7). Eksemplet illustrerer, fra et prima facie perspektiv, en selvmodsigelse; hvordan skal hjemmesiden vide om brugeren er under 18 år, uden først at indsamle personidentificerende informationer (navn, alder, forsøg på hjemmeside adgang)? Med andre ord indebærer Allens tese om beskyttelse af privatliv, at individer afleverer privatlivsbeskyttet informationer, for at beskytte deres personinformationer. Derudover bringer en juridisk begrænsning også en række udfordringer ift. sanktionering - skulle Allen vælge at advokere for en hård udgave af tvungent privatliv, som kan håndhæves af regeringen (ibid., 21). Udover den tidligere udfordring, med afleveringen af information for at kunne tilbageholde information, vil individets overdeling af personidentificerende information, ligeledes skulle sanktioneres af en ordensmagt ved overdeling af personinformationer. Som Allen selv understreger, har den digitale udvikling gjort det let at dele private informationer, og flere online tjenester har, igennem overvågning på forskellige niveauer, sænket privatlivstilstanden hos den privatlivsueengagerede (ibid., 172). Det er altså ikke tilfældet, som det var engang, at love kun skulle håndhæves når en borger, rent fysisk, forbrød sig på en lov. At dette er tilfældet, bevirker også at embedsmændene, som skal stå for denne censuraktion, må anvende de samme midler, som de forsøger at bekæmpe. Det vil sige at håndhævere af en privatlivsbeskyttende politik, som Allen foreslår, enten er nødt til at 1) anvende en omfattende digital overvågning af civile, for overhovedet at vide om overdeling er fundet sted, eller 2) udlicitere håndhævelsesopgaven til selskaber, ved at tvinge datadrevne selskaber til at fjerne funktioner, som app personificering, billeddeling,

---

²⁰ Anvendelsen af enhver rettighed, er dog begrænset af andres rettigheder; dvs. mit ejerskab over et baseballbat, berettiger mig til dels at begrænse andres frihed iforhold til dette baseballbat, samt at anvende battet som jeg ønsker, så længe denne anvendelse ikke krænker andres ret til ikke at blive fysisk skadet, ret til frihed, osv. (Moore 2008, 415).

lokationsdeling, og således simpelthen fjerne muligheden for at dele udvalgte områder af individets privatliv. Begge af disse synes at fjerne den kontrol over privatliv, og anerkendelse af værdien af privatliv, Allen ønsker. Dette vil være som at lænke en person til en pæl, kalde ham ansvarsfuld fri, kun når lænket til denne pæl; han er kun ansvarsfuld i sin begrænset bevægelsesfrihed, og regeringens kendskab til hans anvendelse af frihed. Dette kan således ligne, at Allens argument underminerer sig selv i sin anvendelse – dette uden at inkludere Alles egne bekymringer; regeringsmagter kan blive korrupte, og bruge denne begrænsende magt til at lave social kontrol, begrænse ytringsfrihed og netværk, og skjule statslig inkompetence under loven, at sagen indeholder personinformationer, og kan derfor ikke åbnes (Allen 2011, 25).

Allens argument synes at rive op i retten til privatliv, ved at fordømme visse handlinger; må dette være overdeling af privatliv, homoseksualitet, eller præventionsmidler – alle tre ophævede forbud, baseret på en statslig fordømmelse af individets handlinger (Johnson 1989, 161-162). Sådanne forbud har sjældent været frygtet grundet ordensmagten evne til at opdage, anholde og domme, homoseksuelle eller kvinder, som har overtrådt loven, men nærmere at staten kan observere disse med negativ fordømmelse (ibid., 162).

2) Den anden usandhed, i dette argument, findes i fremstilling af statslig indgriben som opmærksomhedsskabende for værdien af privatliv, og et nødvendig tiltag for at opnå en tilstrækkelig moralsk behandling af privatliv – her vil personinformationer have det primære fokus. Indvending kan mødes på to måder; idet Allens argument beror sig på at overdragelser eller fraskrivelse har en skadelig påvirkning på individets privatliv, dvs. at deling af privatliv faktisk indskrænker privatliv. Med andre ord, kræves det, for sandheden af denne præmis, at en privatlivs reduktion, dvs. mistet kontrol over informationen, er en forudsætning for krænkelse af retten til privatliv. Hvis det er muligt at få sit privatliv krænket, uden krænkeren har modtaget ny information, da vil Allens restriktion ikke have nogen effekt, idet argumentet forudsætter, som Parents også gjorde, at privatliv, både ret og tilstand, skadeligt indskrænkes ved individers overdeling af information. Dette menes at være muligt, ved at undersøge et tilfælde med voyeurisme eller stalking;

Det kan formentlig accepteres af de fleste at voyeurisme og stalking, kan være privatlivskrænkende for ofrene. Forudsætningen for dette er oftest at voyeuren henter ny information, om en nøgen krop, om indretningen af huset, om beboernes vaner, osv., hvorved der uundgåelig er en krænkelse af privatliv. Voyeuren har krænket ofrets privatliv, da ofret ikke har givet samtykke til indsamlingen af informationerne, som både af beskyttet af ofrets ejerskab over

dem, samt dennes kontrol over dem, hvilket nu er blevet krænket. I dette tilfælde forudsættes at informationen om fx den nøgne krop, ikke allerede var kendt af voyeur, hvorfor denne derfor har indsamlet information, ofret var i kontrol over, og ejer over (Johnson 1989, 161). For Allen vil der selvfølgelig også have fundet en krænkelse sted her – udfordringen blive tydelig, hvis situationens deltagere allerede besidder informationen, indhentet ved voyeurismen.

Hvis voyeur fx er både ofrets gode ven og læge, indhenter voyeur ikke ny information; personen kender ofrets indretning, vaner og nøgne krop (ibid., 161). Der altså, i dette tilfælde, ikke sket en indskrænkning i ofrets privatlivstilstand ved lægevennens voyeurisme – i Parents ord, er ingen udokumenteret information blevet dokumenteret, og derfor ingen ændring i privatliv²¹ (Parent 1983, 269). Med andre ord, er ingen privatlivsreduktion fundet sted, og idet ofret, ifølge Allen, ikke har ret til at indgå aftaler om specifikke rettigheder til informationerne, har lægevennen således ikke krænket privatlivsretten. Formålet med strammere, statsreguleret privatliv, var jo netop at beskytte individets interesser i privatliv, hvilket bl.a. er privat interaktion med vennen, men uden evnen til indgå aftaler om frafaldelse af privatliv (midlertidigt, tidsbegrænset, og formålsbegrænset; se afsnit 3.1 – Generelle og specifikke rettigheder), vil vennens voyeurisme ikke være krænkende, eller nær så krænkende som under dette speciales foreslåede privatlivsdefinition. Ofrets privatlivstilstand vil forblive den samme, som før handlingen af vennens voyeurisme, og ofrets skulle havde været opmærksom på sin *pligt* til beskyttelse af privatliv, og have rullet gardinerne, og dækket væggene med et lag bly, således intet apparat kunne anvendes til at svække hendes ret til privatliv. Yderligere ville ofret krænke sit privatliv, i samme omfang som det første scenarie, havde offeret givet samtykke til voyeurismen – dette skal jo, ifølge Allens pligt til selvbeskyttelse, begrænses. På denne måde vil individets privatliv være ligeligt krænket, om han selv sælger sine informationer, eller et andet individ eller virksomhed tager dem fra ham, uden hans samtykke – regeringen vil skulle intervenere i begge tilfælde, og begge vil kunne tages op i retten. Denne tilgang har meget tilfældes med et direktiv, udformet i 1973, kaldet '*Fair Information Practices*' (FIP), som har lagt grundlaget for flere europæiske og amerikanske privatlivstiltag (Lauden 1993, 9).

Formålet med inklusionen af denne, beror sig på at dette direktiv, som Allens løsningsforslag, ikke er kompatibel med moderne teknologi, heri informationsdelingens natur, og moderne ideudvikling. Ligesom Allen, konstaterer FIP at individer har en 'interesse' i privatliv, og man skal derfor begrænse indsamlingen af information om dem, og individer kan sagsøge hvis informationer alligevel bliver indhentet, eller anvendt til andet formål end først fremlagt for informationssubjektet

---

²¹ En lignende kritik af Parent, er udformet af Moore (2008) i *Defining Privacy*, s. 416

(Lauden 1993, 9). Yderligere forsøger direktivet også regeringen med ret til at intervenere i private informationsforhold, og ønsker ikke dette reguleret at en 'ombudsmand', eller privat ejendomsret over informationerne. Derimod skal individet selv tage ansvar for deres informationer, og må sagsøge hvis selskaber eller individer, udfører skade i forbindelse med deres informationer; indhentning, behandling, osv. (ibid., 9). Analogien imellem Allen og direktivet er næsten komplet, hvorfor kritikken mod FIP kan anvendes på Allens tese.

Som fremført i scenariet med voyeurisme, kan utilstrækkelige definitioner af retten til privatliv, efterlade individet med mindre rettighed over dennes privatliv. Indhentet information, uden omfattende og udførlig aftale, kan tillade indhenter at 'kontrollere' om de oprindelige oplysninger stadig er korrekte, og lave invasioner som mail reklamer og telemarketing (ibid., 17). Dette er kun muligt, hvis man accepterer at tab eller overgivelse af kontrollen af specifikke informationer, kan fortsætte indtil informationssubjektet frasiger sig dette. Med moderne informationssystemer er det næsten umuligt for individet at vide hvor mange databaser hans informationer cirkulerer i, samt hvor mange informationer disse databaser har (ibid., 10). De fleste har formentlig modtaget et sælgeropkald fra en virksomhed, og undret sig over hvor denne telefonsælger har ens telefonnummer fra. Selvom mange tror nummeret er hentet ud af den blå luft, er det langt mere sandsynligt at man selv har afgivet nummeret men glemt det, eller virksomheden har opkøbt nummeret fra en tredjepart. Pligten som Allen foreslår, kan således blive så omfattende, idet informationsteknologier er blevet så komplekse, at pligten vil være tilnærmelsesvis umulig, uden et informationsmarked som kan forsørge individet med overblik. Det er her nærtliggende at bebrejde teknologiens hurtige fremgang, dog er det formentlig mere passende at bebrejde manglende udvikling af den institutionelle opbygning (ibid., 16).

I dette afsnit er Alles forslag om lovgiven, tvungen privatlivsrestriktion blevet diskuteret. Det synes dog ikke moralsk tilladelig at acceptere konsekvenserne af hendes forslag, da dette indebærer overvågning og begrænsning i udfoldelse af retten til privatliv og frihed – udeblivelsen af sådan en begrænsning var målet for den fremlagte kontrolbaserede privatlivsret. Diskussion frembragte dog en bekymring om moderne individers mangel på engagement i deres eget privatliv, og hvad befinder sig heri – alt synes at blive delt på sociale medier for at få anerkendelse af andre. Der rejser sig derved en undring om et personinformationsmarked vil begrænse denne form for deling, idet delende individer vil blive gjort opmærksom på deres økonomiske tab ved delingen. Hvis det er tilfældet at moderne individer prioriterer social anerkendelse højere end både deres privatliv og den monetære kompensation et marked vil tilvejebringe, da vil disse individer blot lade enhver ret til

ejskab over informationer frafalde. Dette er dog udenfor omfanget af dette speciale, dog ikke desto mindre en bekymring, som skal behandles i videre udvikling af sådan et personinformationsmarked.

6. Konklusion

Dette speciale havde til formål at etablere et personinformationsmarked som moralsk acceptabel. I denne proces er en række relevant litteratur blevet præsenteret, hvor det er blevet afklaret at retten til privatliv kan baseres på kontrol og adgangsbegrænsning, men også at individet har ret til at håndtere disse rettigheder på forskellig vis. Her var især muligheden for frafald relevant, da når dette er muligt, kan individet indgå i et marked med den rette moralske autoritet, til at sælge sine informationer, eller licenser til disse informationer. Dette var dog betinget af at individet har ejendomsrettigheder over informationerne, og at disse kunne betegnes som ejendom. Dette blev etableret ved at undersøge retten til privatliv som udsprunget af ejendomsretten, hvilket lod personinformationerne, som ligger under privatlivsretten, også blive beskyttet af ejendomsretten. Dette blev tydeliggjort idet uønsket brug eller rekvirering fra andres eller virksomheders side, også ville være en krænkelse af ejendomsretten. Idet ejendomsretten kun beskytter ejendom, og en krænkelse af ejendomsretten over personinformationer kunne finde sted, da blev det muligt at lade personinformationer være ejendom. Det blev også klargjort at individet kunne tilegne sig denne slags ejendom igennem mikset arbejde, som lod individet betegne bearbejdede objekter, som hans efter bearbejdelsen. Typen af ejendom blev afklaret som den intellektuelle ejendom forretningshemmeligheder, hvorved personinformationer kunne betegnes som individets kvasi-forretningshemmeligheder. Endeligt blev det også afklaret at indvendinger som påstår at visse objekter ikke skal inkluderes på et marked, grundet en inhærent karakter i disse objekter, ikke var muligt, og at indvendingen derfor nærmere var henvendt mod de cirkumstantielle forhold.

Betingelserne, opstillet i specialets indledning, for at personinformationsmarkedet kunne betegnes som moralsk forsvarligt at lade individet indgå i, er dermed opfyldt. Det blev derfor muligt at diskutere denne påstand ud fra tre indvendingsteser. Her blev det klargjort at hverken udnyttelsestesen, mulighedstesen, eller paternalismetesen, i sig selv, bærer den tilstrækkelige argumentatoriske kraft til at kunne forbyde personinformationsmarkedet, baseret på den udlagte teori. Det blev tydeligt at et forbud, med stor sandsynlighed, ville tilvejebringe en forøget chance for udnyttelse, at der ingen forsikring var for at kreditorer ville eller kunne tage pant i personinformationer, og dermed tvinge dårligere stillede til at sælge. Endeligt viste diskussion af

paternalismetesen at statsinduceret tvunget privatliv ikke er muligt uden at underminere sit eget formål, idet privatlivsinvasioner fra staten var nødvendig for kontrol af borgers anvendelse af privatlivsrettigheden. Her blev det også tydeligt, at hvis individer skal tvinges til at være mere beskyttende overfor deres privatlivs tilstand, da vil krænkelse af privatliv være lige, om individet selv krænker den, eller om andre gør. Dette synes ikke at være tilstrækkeligt for en privatlivsret der skulle beskytte individet fra uønsket invasioner; ikke selvvalgt deling af privatliv, som fremstår nødvendige for intime forhold og venskaber.

Det kan således konkluderes at der, på nuværende tidspunkt, ikke eksisterer tilstrækkeligt grundlag til at forbyde individet at deltage i et personinformationsmarked med sine egne informationer. Tværtimod fremstår det som en økonomisk fordel at istandsætte dette marked, med de foreslåede udlægninger af privatliv, og rettighedshåndteringer.

7. Litteraturliste

Allen, A. (2012) *Unpopular Privacy: What must we hide?*. Oxford Scholarship Online.

Brennan, J & Jaworski, P. (2016) *Markets without Limits – moral virtues and commercial interests*. Routledge.

Beskæftigelsesindsatsloven (2016) *Bekendtgørelse af lov aktiv socialpolitik*, LBK nr. 806 af 01/07/2015. Hentet fra:
<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=207097#id21411fba-5b9e-44ef-8d3a-571e7df7c9ef>

Cheneval, F. (2018) *Property Rights of Personal Data and the Financing of Pensions*. Critical Review of International Social And Political Philosophy.

Datatilsynet (2017) *Databeskyttelsesforordning – En Introduktion*.

DeCew, J. (2018) *Privacy*. The Stanford Encyclopedia of Philosophy, Edward N. Zalta (ed.), URL = <https://plato.stanford.edu/archives/spr2018/entries/privacy/>.

DeCew, J. (2015) *The Feminist critique of privacy*. i Roessler, B. & Mokrosinska, D. (ed.) *Social Dimensions of Privacy*. Cambridge University Press, s. 85-101.

Flood, A. (2016) *Anne Frank's diary caught in fierce European copyright battle*, i The Guardian d. 18. Januar 2016. ULR = <https://www.theguardian.com/books/2016/jan/18/anne-franks-diary-caught-in-fierce-european-copyright-battle>. Beset d. 3. Juni 2019

Floridi, L. (2013) *Ethics of Information*. Oxford University Press

Fried, C. (1968) *Privacy*. The Yale Law Journal. Vol. 77, No. 3, s. 475-943.

Haase, L. M., Gertsen, F., Johansen, S. S., Rosenstad, C. A. F (2017) *Characterizing digital disruption in the general theory of disruptive innovation*. i ISPIM Innovations Symposium ISPIM Conference.

Herzog, L. (2017) *Markets*, The Stanford Encyclopedia of Philosophy, Edward N. Zalta (ed.), URL = <https://plato.stanford.edu/archives/fall2017/entries/markets/>.

Høilund, D. (2015) *Persondataloven – en indføring*. Hans Rietzels Forlag. 3. Udgave

Johnson, J. L. (1989) *Privacy and the judgment of others*. Kluwer Academic Publishers. The Journal of Value Inquiry. Vol. 23, s. 157-168.

Lauden, K. (1993) *Markets and Privacy*. Stern School of Business, New York University.

OECD (2013) *Exploring the Economics of Personal Data : a Survey of Methodologies for Measuring Monetary Value*. OECD Digital Economy Papers, No. 220. OECD Publishing, Paris. <http://dx.doi.org/10.1787/5k486ptxldmq-en>.

Malgieri, G. & Custers, B. (2018) *Pricing Privacy – the right to know the value of your personal data*. Computer Law & Security Review. Vol. 34, s. 289-303.

Matheson, D. (2008) *A Distributive Reductionism the Right to Privacy*. The Monist, Vol. 91, No. 1, s. 108-129.

Moore, A. (2008) *Defining Privacy*. Journal of Social Philosophy, Vol. 39, No. 3

Moore, A. (2018) *Privacy, Interests, and Inalienable Rights*. Fundet på SSRN: <https://ssrn.com/abstract=3107324> eller <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3107324>.

Moore, A. & Himma, K., *Intellectual Property*. The Stanford Encyclopedia of Philosophy. Edward N. Zalta (ed.), URL = <https://plato.stanford.edu/archives/win2018/entries/intellectual-property/>.

Parent, W. A. (1983) *Privacy, Morality, and the Law*. Philosophy & Public Affairs. Vol. 12, No. 4, s. 269-288.

Radcliffe-Richards, J., et al. (1998) *The Case for Allowing Kidney Sales*. The Lancet, Vol. 352, s. 1950-192

Rippon, S. (2014) *Imposing options on people in poverty: the harm of a live donor organ market..* Journal of Medical Ethics, Vol. 40, Nr. 3, s. 145-150

Roessler, B (2015) *Should personal data be a tradable good? On the moral limits of the markets in privacy.* i Roessler, B. & Mokrosinska, D. (ed.) *Social Dimensions of Privacy*. Cambridge University Press, s. 141-161.

Salon, O. (2018) *How Europe's 'breakthrough' privacy law takes on Facebook and Google* i The Guardian d. 19. april 2018. ULR = <https://www.theguardian.com/technology/2018/apr/19/gdpr-facebook-google-amazon-data-privacy-regulation>. Beset: 3. juni 2019.

Satz, D. (2012) *Why some things should not be for sale - the moral limits of markets*. Oxford University Press.

Securities And Exchange Commission (2013) *What We Do*. ULR= <https://www.sec.gov/Article/whatwedo.html>. Beset: d. 3. juni 2019

Solove, D. (2015) *The Meaning and Value of Privacy*, i Roessler, B. & Mokrosinska, D. (ed.) *Social Dimensions of Privacy*. Cambridge University Press, s. 71-81.

Spotify (2018) *Spotify Privacy Policy*. Effektiv fra 25. maj. 2018. Fundet på ULR=<https://www.spotify.com/dk/legal/privacy-policy/>. Beset d. 3. juni 2019

Tarran, B. (2018) *What can we learn from the Facebook—Cambridge Analytica scandal?*. Significance, Vol. 15, s. 4-5. ULR = doi:10.1111/j.1740-9713.2018.01139.x

Vallor, S. (2016) *Social Networking and Ethics*. The Stanford Encyclopedia of Philosophy, Edward N. Zalta (ed.). URL = <https://plato.stanford.edu/archives/win2016/entries/ethics-social-networking/>.

Warren, S. D. & Brandeis, L.D. (1890) *The right to privacy*. Harvard Law Review, Vol. 4, No. 5, s. 193-220.

Wertheimer, A. (1992) *Two questions about surrogacy and exploitation*, Philosophy and Public Affairs, Vol. 21, nr. 3, s. 211-239.

World Economic Forum (2014) *Rethinking Personal Data – New Lens for Stengthening Thrust*. World Economic Forum.

Zwolinski, M. & Wertheimer, A. (2017) *Exploitation*. The Stanford Encyclopedia of Philosophy, Edward N. Zalta (ed.), URL = <<https://plato.stanford.edu/archives/sum2017/entries/exploitation/>>.

Økonomi- og Indenrigsministeriet (1998) *Ankestyrelsens principafgørelse O-32-98 om kontanthjælp - formue - friværds-lån – ejerbolig*. Journalnummer: J.nr.: 201492-97.